POLITISK KRONIK

UDLANDET

Januar 1972

1. – De indiske myndigheder påbegynder hjemsendelsen af de østpakistanske flygtninge til Bangla Desh.

Perus præsident Velasco Alvardo omdanner sin regering og udnævner general Miguel de la Flor Valle til udenrigsminister i stedet for general Edgardo Mercado Jarrin, der har haft posten siden præsident Belaunde Terry blev styrtet i oktober 1968, en periode, hvor Peru har udfoldet stor diplomatisk aktivitet, bl. a. oprettet diplomatiske forbindelser med de østeuropæiske stater og Kina. General Mercado bliver chef for hærens generalstab.

2.–3. – Rigsdagsvalget i Finland (se 26/10 1971) bringer trods mandatgevinst for både socialdemokrater og folkedemokrater ikke nogen afgørende ændring i den parlamentariske situation. I sammenligning med valget i marts 1970, da landsbygdpartiet vandt 17 og samlingspartiet 11 mandater, er forskydningerne små. Socialdemokraterne får 25.8 (23.4) pct. af de afgivne stemmer og 55 (52) mandater, folkedemokraterne 17 (16.6) pct. og 37 (36) mandater. Derimod får det lille udbryderparti fra socialdemokratiet, Arbejdernes og småbrugernes socialdemokratiske forbund (»simoniterne«) lige så lidt som i 1970 noget mandat, idet det kun opnår 1 (1.4) pct. af stemmerne. De socialistiske partier besætter således 92 (88) af rigsdagens 200 pladser. Heroverfor står de ikke-socialistiske partier med 108 (112) mandater. Centerpartiets andel af stemmerne går tilbage fra 17.1 til 16.4 pct., og det får 35 (36) mandater. Samlingspartiet (højre) får trods kun ubetydelig nedgang i stemmeandel, fra 18 til 17. 6 pct. kun 34 (37) mandater, medens Vennamo's landsbygdparti med 9.2 mod i 1970 10.5 pct. af stemmerne bevarer sine 18 mandater takket være valgforbund med Kristeligt forbund, der med 2.5 (1.1) pct. af stemmerne får 4 (1) mandater. Det liberale folkeparti får 5.2 (5.9) pct. af stemmerne og 7 (8) mandater og det svenske folkeparti 5.3 (5.7) pct. og 10 (12) mandater, heri medregnet repræsentanten for Åland, der er tilsluttet folkepartiets rigsdagsgruppe uden at være medlem af partiet.

43 af de 200 medlemmer i den nye rigslag havde ikke sæde i den gamle, men 8 af de 43 har dog tidligere været medlem, bl. a. centerpartiets tidligere formand, fhv. statsminister V. J. Sukselainen. Også formanden for kommunistpartiet Arne Saarinen vender igen tilbage efter at være faldet ved valget i 1970. Blandt de nyvalgte, der ikke tidligere har været medlem, er det liberale folkepartis viceformand Olavi Borg, landsbygdpartiets partisekretær Rainer Lenström og formanden for folkedemokraternes kvindeorganisation Anna-Liisa Hyvönen, der efterfølger den kendte kommunistiske politiker Hertta Kuusinen, som ikke genopstillede ved valget.

2.–10. – Sudans socialistiske Union afholder stiftende kongres i Khartum.

3. – Premierminister Dom Mintoff udtaler i Maltas parlament, at regeringen træffer alle nødvendige forholdsregler for at livet på øen kan gå videre, når de britiske styrker må forlade Malta (se 29/12 1971) og siger, at han, hvis det er i Maltas interesse, vil tilkalde væbnede styrker. – 4. Den britiske regering besvarer en note af 31/12 1971 fra Dom Mintoff, hvori han udsætter tidspunktet, da de britiske styrker skal være ude af Malta, til 15/1 1972. Den britiske regering bekræfter, at styrkerne vil blive trukket tilbage, men hævder, at det ikke kan nås til 15/1, og at der ikke er retsgrundlag for at kræve det. – 14. Mintoff forhandler i Rom med den italienske regering, og 15/1 genoptages ved Italiens mellemkomst forhandlingerne mellem Mintoff og den britiske forsvarsminister Lord Carrington. Også NATO's generalsekretær Joseph Luns deltager i forhandlingerne, der drejer sig om en forlængelse af baseoverenskomsten mellem Malta og Storbritannien. Mintoff trækker kravet om, at tilbagetrækningen skal være fuldført 15/1, tilbage. – 17. Udenrigsminister Sir Alec Douglas-Home erklærer i Underhuset, at enighed om britiske troppers stationering på Malta endnu ikke er i sigte, og at tilbagetrækningen vil blive fortsat, så længe det ikke er tilfældet. Han fremhæver, at den britiske regering ikke vil gå ud over det tilbud, den har fremsat, men ikke har noget imod, at andre NATO-lande yder bidrag herudover. – 19.–20. Forhandlingerne i Rom mellem Mintoff, Carrington og Luns genoptages og fortsætter 28.–29./2. Såvel Mintoff som Carrington udtaler, at der er sket visse fremskridt.

William R. Tolbert, der siden præsident Tubmans død (se 28/7 1971) har fungeret som Liberias præsident, indsættes som præsident. Forinden har den lovgivende forsamling vedtaget en forfatningsændring, hvorefter Tolbert bliver præsident for en 4 års periode; uden denne ændring ville han kun kunne have været præsident i den resterende del af Tubmans præsidentperiode. – 10. Præsident Tolbert danner ny regering med Rocheford Weeks som udenrigsminister og Stephen Tolbert (præsidentens broder) som finansminister.

6. – Marskal Chen Yi, Den kinesiske folkerepubliks udenrigsminister siden 1958, da han afløste nuværende ministerpræsident Chou En-lai på denne post, afgår ved døden, 71 år gammel. – 20. Det kinesiske nyhedsbureau Hsinhua nævner for første gang viceudenrigsminister siden 1955 Chi Peng-fei som ny udenrigsminister. Chi Peng-fei fungerede som udenrigsminister under marskal Chen Yi's sidste sygdom.

7. – Pakistans præsident Zulfikar Ali Bhutto løslader Sheik Mujibur Rahman, der 8/1 flyver til London, hvor han bl. a. har samtaler med premierminister Heath om økonomisk hjælp til genopbygningen og om anerkendelse af Folkerepublikken Bangla Desh. – 9. Efter 4 dages forhandlinger mellem Bangla Deshs udenrigsminister Abdus Samad Azad og den indiske regering udsendes et fælles communiqué, hvori alle lande opfordres til at anerkende Bangla Desh. Det hedder endvidere i communiqueet, at de indiske styrker i Østbengalen vil forlade landet, så snart Bangla Deshs regering udtrykker ønske derom, og det siges, at forbindelserne mellem de to lande vil bygge på principperne om suverænitet, territorial integritet og ikke-indblanding i indre anliggender, og at Bangla Deshs regering vil føre en neutral politik og vedkender sig FN's principper. – 10. Sheik Mujibur Rahman ankommer til Dacca efter en mellemlanding i New Delhi, hvor han har en samtale med premierminister Indira Ghandi. På et massemøde i Dacca erklærer han, at alle bånd med Pakistan er klippet over, genforening kan ingensinde finde sted. Han beskylder den pakistanske hær for under borgerkrigen at have mishandlet og dræbt 3 mill. bengaler og siger, at undertrykkernes hjælpere i Bangla Desh skal stå til regnskab; vilkårlige hævnakter som i de første dage efter befrielsen må dog ikke finde sted. – 12. I Dacca forkyndes en provisorisk for-

fatning. Bangla Deshs første lovgivende forsamling skal bestå af de til det tidligere østpakistanske parlament valgte repræsentanter samt de i december 1970 i Østpakistan valgte medlemmer af Pakistans nationalforsamling. Sheik Mujibur Rahman trækker sig tilbage fra posten som Bangla Deshs præsident og overtager premierministerposten i stedet for Tajuddin Ahmed, iøvrigt fortsætter ministrene i den provisoriske regering suppleret med den tidligere fungerende præsident Syed Nazrul Islam og Kemal Hussein, der sad fængslet sammen med Mujibur Rahman og blev løstladt samtidig med ham, Mujibur Rahman overtager selv forsvars-, indenrigs- og informationsministeriet. Til præsident udnævnes Abu Sayed Chowdhury, tidligere østpakistansk højesteretsdommer og rektor ved Daccas universitet. – 14. Premierminister Mujibur Rahman udtaler til pressen, at Bangla Deshs økonomi er fuldstændig ødelagt, og at landet har et trængende behov for hjælp fra udlandet. – 16. DDR's udenrigsminister Otto Winzer afslutter, et officielt besøg i Dacca. Det meddeles i et communiqué, at der er sluttet aftale om oprettelse af fulde diplomatiske forbindelser mellem de to lande. Inden udgangen af januar har yderligere flg. stater anerkendt Bangla Desh: Bulgarien (11/1), Polen og Mongoliet (12/1), Burma (13/1), Nepal (16/1), Barbados (20/1), Jugoslavien (22/1), USSR (24/1), Czekoslovakiet (25/1), Ungarn (26/1), Cypern (27/1), Australien, New Zealand og Cambodia 31/1). – 17. Mujibur Rahman beordrer befrielseshæren Mukti Bahini til at aflevere våbnene inden 10 dage. – 18. Premierminister Mujibur Rahman afviser på en pressekonference præsident Bhuttos tilbud den foregående dag om at overlade ledelsen af et forenet Pakistan til ham, idet han siger, at tilbuddet kommer 10 måneder for sent, og på et møde 31/1 opfordrer han Rawalpindi til at lade begrebet »Østpakistan« falde.

9. – Pakistans regering meddeler, at den tidligere præsident Yahya Khan »i folkets og statens interesse« er sat under husarrest. – 13. Pakistan afbryder de diplomatiske forbindelser med Bulgarien, Polen og Mongoliet. – 14. Udenrigsministeriet meddeler, at Pakistan vil afbryde de diplomatiske forbindelser med alle stater, der anerkender Bangla Desh som uafhængig stat, og inden månedens udgang har Pakistan yderligere afbrudt forbindelserne med Jugoslavien og Ungarn og hjemkaldt sine ambassadører i Burma og Nepal. – 17. Præsident Bhutto erklærer sig rede til at afstå regeringsmagten til Mujibur Rahman, hvis de to landsdeles enhed derved kan genoprettes (se 7/1). – 21. Premierminister Ghandi erklærer, at hun er parat til en samtale med præsident Bhutto, men forinden må Bhutto anerkende, at Bangla Desh er en realitet. – 24. Bhutto udtaler at Pakistan er for lille et land til, at det kan anvende Hallsteindoktrinen (ifølge hvilken den vesttyske regering i 1965 erklærede, at den ikke ville opretholde diplomatiske forbindelser med lande – USSR undtaget – som havde diplomatiske forbindelser med Østtyskland). – 29. Præsident Bhutto vender hjem fra en 5 dages rejse i flere lande i Nordafrika og Mellemøsten og udtaler 30/1 til pressen sin tilfredshed med rejsens forløb. Pakistan vil i forstærket grad vende sig til de arabiske stater og »den tredie verden« – 30. Regeringen meddeler, at Pakistan udtræder af Commonwealth, fordi Storbritannien og andre medlemmer af Commonwealth har besluttet at anerkende Bangla Desh.

13. – Ægyptens præsident Anwar Sadat erklærer i en radio- og TV-tale, at krigen mellem Indien og Pakistan i begyndelsen af december i sidste øjeblik havde fået ham til at udsætte de militære operationer mod Israel, således at året 1971 ikke, som han flere gange havde bebudet, var blevet afgørelsens år. I sin tale, som han kalder et alarmsignal, siger Sadat videre, at der straks vil blive taget skridt til at sætte hjemmefronten på krigsfod. – 16. Første viceministerpræsident og industriminister Aziz Sidki (51 år) udnævnes til minister-

præsident, efter at Den arabiske socialistiske unions centralkomité har godkendt præsidentens valg. Den hidtidige ministerpræsident Mahmoud Fawzi, der overtog posten efter præsident Nassers død i september 1970, udnævnes til vicepræsident og bliver rådgiver for præsidenten ligesom før sin udnævnelse til regeringschef. Centralkomiteen udnævner samtidig viceministerpræsident og landbrugsminister Sayed Marei til komiteens generalsekretær i stedet for Mohammad Abdul Salam el Sayyat, som bliver viceministerpræsident i den nye regering. – 17. I Aziz Sidkis nye kabinet, der tæller 32 medlemmer, heraf 5 viceministerpræsidenter, og som har et stærkt teknokratisk præg, er Mahmoud Riad, der har været udenrigsminister i 7 år, afløst af den hidtidige viceudenrigsminister og tidligere ambassadør i Moskva Mohammad Mourad Ghaleb. Riad bliver udenrigspolitisk rådgiver for præsidenten. – 23. I en regeringserklæring i folkeforsamlingen udtaler ministerpræsident Sidki, at landet må forberede sig på en total konfrontation med Israel, og siger, at det nu står fast, at Israel og dets skytspatron USA ikke vil fred, men Ægyptens kapitulation. – 24. Studenterdemonstrationer i Cairo mod fortsatte forsøg på fredelig løsning af konflikten med Israel og for mobilisering og krig resulterer i voldsomme sammenstød med politiet.

I Ghana tager en officersgruppe under ledelse af oberstløjtnant I. K. Acheampong magten ved et ublodigt kup, afskediger premierminister Kofi Busia (der opholder sig i London for at blive behandlet for en øjensygdom) og hans regering og erklærer republikkens præsident Edward Akufo-Addo for afsat. Forfatningen sættes ud af kraft, parlamentet opløses og alle politiske partier forbydes. Acheampong meddeler, at der vil blive oprettet et nationalt genrejsningsråd (National Redemption Council, NRC), som skal gøre en ende på korruptionen og det økonomiske uføre, som han beskylder Busia for at have bragt landet ud i, og som han sammenligner med tilstandene under den afsatte præsident Nkrumah. Specielt nævnes devalueringen af cedi'en 27/12 1971 fra 1 cedi = 98 US cents til 1 cedi = 55 cents, der havde medført en prisstigning på 30 – 40 pct. – 17. Acheampong udtaler i sin egenskab af formand for genrejsningsrådet på en pressekonference, at Ghana udenrigspolitisk vil være neutral og alliancefri og forblive i Commonwealth og OAU, og at det forkaster »dialogen« som et middel til at fremkalde en ændring i Sydafrikas apartheid-politik. – 29. Det meddeles, at der er dannet en regering bestående af 12 ministre eller »kommissærer«, heraf kun én civil. Oberst Acheampong er forsvars-, finans- og økonomikommissær, generalmajor Nathan A. Aferi udenrigskommissær.

15. – Ministerpræsident Emilio Colombo indgiver den italienske regerings afskedsbegæring til præsident Leone, efter at det lille republikanske parti (9 deputerede og 2 senatorer) har meddelt, at det vil unddrage regeringen sin støtte. – 21. Præsident Leone opfordrer Colombo til at danne ny regering, og Colombo lover, at han vil prøve på at genoplive centrum-venstre koalitionen.

21. – Den norske fiskeriminister Knut Hoem udtræder af regeringen på grund af utilfredshed med det resultat, der for fiskeriets vedkommende er opnået ved forhandlingerne om Norges indtræden i EEC. Til ny fiskeriminister udnævnes stortingsmand Magnus Andersen fra Nordland, der i 1963–65 var fiskeriminister i Einar Gerhardsens regering.

10 uger efter valget (se 7/11 1971) danner Gaston Eyskens (kr. soc.) ny belgisk regering, ligesom den foregående en koalitionsregering af kristelig-sociale og socialister, der tilsammen har 127 af deputeretkammerets 220 medlemmer. Foruden Eyskens selv består regeringen af 18 kabinetsministre og 10 juniorministre, der er fordelt ligeligt mellem de to partier med 9 kabinetsministre og 5 juniorministre til hvert parti. Til balancen mellem de to

sproggrupper er der taget hensyn bl. a. ved at udnævne særlige kultur- og undervisningsministre for hver gruppe. Viceministerpræsidentposten er ligesom i den foregående regering besat med André Cools (soc.) og udenrigsministerposten med Pierre Harmel (kr. soc.). – 28. Deputeretkammeret giver med 124 stemmer mod 73 (4 undlader at stemme) regeringen et tillidsvotum.

Østrigs nationalråd vedtager med regeringspartiets (det socialistiske partis) stemme at oprette et sundheds- og miljøministerium (se 10/10 1971).

22. – Traktaten om udvidelse af de europæiske fællesskaber med Storbritannien, Danmark, Norge og Island underskrives i Bruxelles.

24.–25. – I Sharjah (se 30/11 1971), et af sheikdømmerne i Unionen af arabiske Emirater, iværksætter den tidligere hersker, Sheik Saqr bin Sultan, et kup mod sin fætter, den nuværende hersker Sheik Khalid bin Muhammad, der for 6 år siden afsatte ham. Ved hjælp af væbnede beduiner erobrer han sheikpaladset og tager Sheik Khalid til fange, men politiet og enheder af Unionens forsvarsstyrke med forstærkninger fra Dubai og Abu Dhabi omringer paladset og tvinger Sheik Saqr til overgivelse. Da paladset er generobret, findes Sheik Khalid og fire andre dræbt med skydevåben. Sharjahs nye hersker er Unionens undervisningsminister Sultan bin Muhammad.

28. – Canadas premierminister Pierre Elliott Trudeau foretager en omfattende omdannelse af sin regering, idet han som begrundelse henviser til finansminister Edgar J. Bensons ønske om en anden post og til, at J. J. Greene, minister for energi, miner og ressourcer, ikke kan fortsætte på grund af sygdom. I den canadiske presse gøres der opmærksom på, at ændringerne med en enkelt undtagelse angår engelsktalende ministre, og at tre ministre, som har givet anledning til stærke gnidninger mellem forretningsverdenen og regeringen, flyttes til mindre udsatte poster. Det drejer sig foruden Benson om arbejdsminister Bryce Mackasey og minister for forbrugeranliggender Ronald Basford. Finansministerposten overtages af den hidtidige justitsminister John Turner, der af mange anses for at være den, der har størst chance for at afløse Trudeau som leder af det liberale parti, medens Benson bliver forsvarsminister og den hidtidige forsvarsminister Donald Macdonald minister for energi, miner og ressourcer. Martin P. O'Connell overtager arbejdsministeriet efter Bryce Mackasey, der bliver minister for arbejdskraft og indvandring, og Basford »bytter gårde« med Robert K. Andras, hidtil minister for byanliggender. Premierminister Trudeau udtaler, at denne regeringsomdannelse sandsynligvis er den sidste inden det næste valg, der senest skal finde sted i juni 1973.

Den sovjetiske udenrigsminister Gromyko afslutter et officielt besøg i Japan, under hvilket der er opnået enighed mellem ham og den japanske regering om, at forhandlingerne om en fredstraktat kan begynde i 1972. – 29. Premierminister Eisaku Sato udtaler ved åbningen af en ny parlamentssession, at ved disse forhandlinger vil problemet om den sydlige del af øgruppen Kurilerne, der er besat af Sovjetunionen, spille en stor rolle.

30. – I den nordirske by Londonderry griber britiske faldskærmssoldater ind over for en ulovlig protestmarch af katolske borgerrettighedsforkæmpere mod internering uden domfældelse af mistænkte medlemmer af den irske undergrundshær IRA. Da toget på vej mod rådhuset nærmer sig en vejspærring ved grænsen til det katolske kvarter Bogside, åbner soldaterne ild og dræber 13 civile. De militære ledere hævder, at soldaterne først blev angrebet og beskudt af snigskytter, og at der kun blev skudt på nøje udpegede mål, men modsiges fra anden side. En talsmand for IRA's officielle (politiske) fløj, der i modsætning til den provisoriske (militante) fløj hidtil er gået ind for en moderat politik, truer

med, at IRA vil dræbe så mange britiske soldater som muligt. – 31. Den britiske indenrigsminister Reginald Maudling lover, at en kommission vil undersøge begivenhederne i Londonderry. Den irske republiks premierminister Jack Lynch karakteriserer de britiske troppers fremgangsmåde som »utrolig grusom og umenneskelig« og hjemkalder den irske ambassadør i London. Han truer også med at anmode venligtsindede nationer om hjælp, dersom Storbritannien ikke vil medvirke til en fredelig løsning i Nordirland og giver sin udenrigsminister Patrick Hillery ordre til at rejse til New York for i FN at forelægge den irske regerings synspunkter. Premierminister Lynch offentliggør i øvrigt en trepunktsplan, hvorefter de britiske tropper skal trækkes ud af de katolske bydele og områder i Nordirland, den administrative internering af påståede IRA-medlemmer ophøre og alle krisens parter mødes til en konference om Ulsterproblemets endelige løsning.

Ved præsidentvalget på Madagascar genvælges præsident Philibert Tsiranana, der er eneste kandidat, for en tredie periode på 7 år. Han får praktisk taget alle de afgivne stemmer, og stemmeprocenten opgives til 86.5 mod 68 i 1965.

31. – Kong Mahendra Bir Bikram Shah Deva af Nepal, der besteg tronen i 1955, afgår ved døden, 51 år gammel. Han efterfølges af sin søn, den 26-årige kronprins Birendra Bir Bikram Shah Deva.

Februar 1972

1. – Pakistan afbryder de diplomatiske forbindelser med Czekoslovakiet, som 24/1 har anerkendt Bangla Desh som uafhængig stat. – 2. Præsident Bhutto afslutter et officielt besøg i Peking, hvor han har haft samtaler med de kinesiske stats- og partiledere og fået løfte af ministerpræsident Chou En-lai om fortsat alsidig hjælp. – 5. Præsident Bhutto retter i et budskab til premierminister Mujibur Rahman en appel til Bangla Desh om at standse forfølgelserne af biharierne i Dacca og andre steder, og i et budskab til talrige statsoverhoveder i hele verden opfordrer han til aktion for at standse drabene på uskyldige mennesker i »Østpakistan«. – 17. Pakistan radio meddeler, at regeringen i en note til alle lande, der har anerkendt Bangla Desh, opfordrer dem til at sørge for, at de indiske tropper bliver trukket tilbage fra »Østpakistan«, idet der gøres opmærksom på, at Bangla Desh ikke opfylder betingelserne for anerkendelse, så længe der står fremmede tropper i landet.

2. – Under voldsomme anti-britiske demonstrationer i Dublin på grund af britiske soldaters nedskydning af 13 mennesker i Londonderry (se 30/1) sættes der ild på den britiske ambassadebygning, der nedbrænder. Den britiske regering protesterer skarpt, og den irske regering erklærer sig villig til at yde erstatning. – 19. Premierminister Jack Lynch forelægger på regeringspartiet Fianna Fail's kongres en plan til fredelig løsning af konflikten. For det første skal der oprettes en specifik irsk institution i Nordirland, hvor unionister og nationalister kunne arbejde sammen. For det andet skal regeringerne i London og Dublin, bistået af valgte repræsentanter for katolikker og protestanter, gennem forhandlinger søge at blive enige om en administration i Nordirland. For det tredie skal en midlertidig kommission under disse forhandlinger stå i spidsen for administrationen af Nordirland. – 22. Ved et bombeattentat på en officersmesse i Aldershot i selve England dræbes 7 mennesker. – 25. Nordirlands indenrigsminister John Taylor såres livsfarligt ved et IRA-attentat i Armagh.

Udenrigsminister Abba Eban meddeler, at Israel har accepteret det amerikanske

forslag om indirekte forhandlinger (gennem en amerikansk mellemmand) med Ægypten om genåbning af Suezkanalen. – Den ægyptiske præsident Anwar Sadat ankommer til Moskva. Dagbladet Al Ahram i Cairo skriver, at Sadat har meddelt de væbnede styrker, at tidspunktet for slaget mod Israel vil blive fastsat efter hans samtaler med Sovjetlederne. I Moskva erklærer Pravda, at konflikten i Mellemøsten bør løses på fredelig vis på grundlag af sikkerhedsrådets resolution af 1967. – 6. New York Times meddeler, at USA er gået med til at levere Israel 42 Phantom- og 90 Skyhawk-jagerbombemaskiner, og at leverancerne vil strække sig over 2 år. Udenrigsminister Rogers vil hverken dementere eller bekræfte meddelelsen. – 16. På Den arabiske socialistiske Unions ekstraordinære kongres i Cairo udtaler præsident Sadat sin tilfredshed med sit besøg i Moskva, hvor man især drøftede en fælles strategi med henblik på den nuværende internationale situation. Han udtrykker sin bekymring over den 6. amerikanske flådes forøgede aktivitet, der er rettet både mod Ægypten og Sovjetunionen, og understreger Ægyptens interesse i den sovjetiske flådes tilstedeværelse i Middelhavet. I forbindelse med en omtale af studenterdemonstrationerne (se 13/1) erklærer Sadat, at han har tillid til ungdommen og forstår dens utålmodighed, og han har givet ordre til, at de arresterede demonstranter skal løslades – 18.–21. – Sovjetunionens udenrigsminister Andrej Gromyko opholder sig i Cairo, hvor han forhandler med den ægyptiske regering om udvidelse af det militære samarbejde mellem de to lande. – 23. Præsident Sadat udtaler til Newsweek, at de nye amerikanske flyvemaskineleverancer til Israel har ødelagt chancen for en politisk løsning af konflikten, og for tiden er der ingen udsigt til et møde mellem den ægyptiske og den israelske regering med en repræsentant for den amerikanske regering som mellemmand.

New Zealands premierminister siden 1960, den 68-årige Sir Keith Holyoake, meddeler, at han vil trække sig tilbage som leder af Det nationale parti og regeringschef, og 7/2 efterfølges han af den hidtidige vicepremierminister m. m., den 59-årige John Ross Marshall, der i 1971 havde styrket sin stilling i partiet ved sin ledelse af forhandlingerne med den britiske regering om særlige garantier for New Zealands landbrugseksport, når Storbritannien indtræder i EEC. – 9. John Marshall danner ny regering med sin hårdeste konkurrent til lederposten, Robert David Muldoon, som vicepremierminister og – ligesom i Holyoakes regering – finansminister. Sir Keith fortsætter som udenrigsminister, David S. Thomson overtager arbejdsministeriet efter Marshall, Bryan E. Talboys bliver minister for handel, industri og udenrigshandel og Duncan Mac Intyre miljøminister og minister for Maorianliggender.

Indonesien anerkender Bangla Desh, og inden midten af februar er Bangla Desh yderligere anerkendt af bl. a. Storbritannien, Vesttyskland, Danmark, Norge, Finland, Island, Sverige, Østrig, Japan, Irland, Belgien, Holland, Frankrig, Italien og Canada. – 8. Premierminister Mujibur Rahman afslutter et besøg i Calcutta. Det hedder i et communiqué, at han med premierminister Ghandi har aftalt, at de indiske tropper vil være ude af Bangla Desh senest 25/3, og med tilfredshed konstateret, at ca. 10 mill. flygtninge fra det tidlige Østpakistan allerede er vendt tilbage til deres hjem. – Bangla Desh ansøger om medlemsskab i Commonwealth.

4. – Formanden for genrejsningsrådet, oberst Acheampong (se 13/1) meddeler, at Ghana med virkning fra 7/2 opskriver cedi'en med 42 pct., hvorefter kursen er 1 cedi = 78 US cents mod 55 cents efter devalueringen 27/12 1971. Desuden afskaffes en udviklingsafgift på 5 pct. af fortjenester. Endelig vil Ghana med øjeblikkelig virkning annullere en gæld på 94.4 mill. dollars til 4 britiske selskaber plus 72 mill. dollars i påløbne renter indtil fhv. præsident Nkrumahs afsættelse.

6. – Ved valget til konstituerende forsamling i Nicaragua får præsident Anastasio Somoza Debayle's liberale parti 534.171 stemmer mod det konservative partis 174.897 stemmer, men ifølge aftale mellem de to partier skal det parti, der får flest stemmer, have 60 af de 100 mandater og det andet de resterende 40. (De øvrige partier, bl. a. de kristelige demokrater, boycotter valget). Forsamlingens opgave er at godkende styre ved et triumvirat (2 liberale og en general) i 30 måneder, når præsident Somoza's valgperiode udløber 1/5 1972, således at Somoza, der ikke kan genvælges i år, derefter kan vælges til præsident for en 6 års periode.

8. – Efter nye forhandlinger i Rom om forlængelse af den britisk-maltesiske baseoverenskomst giver NATO's generalsekretær Joseph Luns udtryk for utilfredshed med forhandlingernes forløb, og premierminister Mintoff udtaler, at NATO må ændre sin holdning, hvis man virkelig er interesseret i Malta.

9. – Efter at Rafael Paasio i sin egenskab af rigsdagens formand har undersøgt regeringsmulighederne efter det finske valg (se 2.–3/1) anmoder præsident Kekkonen ham om som formand for socialdemokratiet at forsøge at danne flertalsregering på så bredt grundlag som muligt, men 16/2 trækker folkedemokraterne sig ud af forhandlingerne, og efter at forsøg på at danne regering af socialdemokratiet, centerpartiet og de to folkepartier også er mislykkedes, opfordrer præsidenten 21/2 Paasio til at danne socialdemokratisk mindretalsregering. – 23. En socialdemokratisk regering med Rafael Paasio som chef afløser embedsmandsregeringen under Teuvo Aura (se 26/10 1971). Af de 17 ministre er kun 8 medlemmer af rigsdagen, nemlig foruden Paasio selv udenrigsminister Kalevi Sorsa (partiets generalsekretær, formand for rigsdagens udenrigspolitiske udvalg), vicefinansminister Margit Eskman, arbejdsminister Veikko Helle (partiets viceformand, også arbejdsminister i Koivistos og Karjalaines regeringer), den 27-årige undervisningsminister Ulf Sundquist, forsvarsminister Sulo Hostila, trafikminister Valde Nevalainen og socialminister Osmo Kaipainen. De 9, der ikke er medlem af rigsdagen, er finansminister Mauno Koivisto (chefdirektør for Finlands Bank, fhv. statsminister), indenrigsminister Martti Viitanen (landshøvding i Wasa, også indenrigsminister i Paasios første regering), landbrugsminister Leo Happonen (forstander for et landbrugsinstitut), viceundervisningsminister Pentti Holappa (forfatter, medarbejder ved Helsingin Sanomat), justitsminister Pekka Paavola (stadsdirektør i Tammerfors), industriminister Seppo Lindblom (i sin tid sekretær hos statsminister Koivisto), handelsminister Jussi Linnamo (overdirektør for banktilsynet, minister u. p. i Koivistos regering), vicesocialminister Ahti Fredriksson (generalsekretær i det finske LO (Fackforeningscentralen, FFC) og minister uden portefølje (kancelliminister) Matti Louekoski (undervisningsminister i Teuvo Auras embedsmandsregering). – 29. I stedet for statsminister Paasio vælges fhv. statsminister V. J. Sukselainen, centerpartiet, til rigsdagens formand, inden for centerpartiet i konkurrence med partiets formand Johannes Virolainen og fhv. statsminister Ahti Karjalainen. Virolainen, der i januar var blevet valgt til første viceformand, må træde tilbage fra denne post, da partiet ikke kan besætte to pladser i rigsdagens præsidium.

14. – Sheikdømmet Ras el Khaimah (se 30/11 1971) har besluttet at gå ind i Unionen af arabiske Emirater (se 1/12 1971) som herefter omfatter alle de 7 tidligere britiske protektorater (»traktatstaterne«) i Den persiske Golf.

15. – Den første internationale konvention med det formål at forhindre forurening af havet ved udkastning af affald fra skibe og fly underskrives i Oslo af 12 lande: Belgien, Danmark, Finland, Frankrig, Island, Nederlandene, Norge, Portugal, Spa-

nien, Storbritannien, Sverige og Vesttyskland. Konventionen dækker det åbne hav og territorialfarvandene i Nordatlanterhavet, incl. Nordsøen, fra Grønland til Gibraltarstrædet. Der skal ifølge konventionen oprettes en kommission med repræsentanter for signatarmagterne, som med regelmæssige mellemrum skal kontrollere gennemførelsen af konventionen, der træder i kraft, når den er ratificeret af 7 af de 12 lande.

Idet altinget fastslår, at Islands kontinentalsokkel og havområdet over den er en del af det islandske suverænitetsområde, vedtager det med samtlige 60 medlemmers stemmer, at fiskeriterritoriet skal udvides fra 12 til 50 sømil, og at udvidelsen skal gennemføres ikke senere end 1/9 1972. Storbritanniens og Den tyske Forbundsrepubliks regeringer skal informeres om, at de aftaler om søterritorium, som blev indgået i 1961, ikke gælder længere, og at islændingene ikke er bundet af bestemmelserne i dem.

Frankrig og Israel underskriver en overenskomst om godtgørelse til Israel af det beløb, Israel har betalt for de ikke-leverede 50 Mirage-kampfly på grund af den franske embargo på våbeneksport efter udbruddet af seksdageskrigen i juni 1967.

I Uruguay foreligger det endelige resultat af præsidentvalget 28/11 1971, efter at valgdomstolen i ca. 2½ måned har kontrolleret stemmeoptællingen. Resultatet er, at Colorado-partiets hovedkandidat (den kandidat, der får flest personlige stemmer, godskrives alle stemmer, der er faldet på partiets øvrige kandidater) Juan Maria Bordaberry, landbrugsminister under den afgående præsident Jorge Pacheco Areco, har besejret Blanco-partiets kandidat, senator Wilson Ferreira Aldunate, med 12.802 stemmer. I valget deltog foruden de to gamle partier for første gang »den brede front«, Frente Amplio, under betegnelsen Partido Democrata cristiano, der foruden de kristelige demokrater omfattede kommunister, socialister og en række venstreorienterede grupper, under ledelse af general Liber Seregni Mosquera, tidligere medlem af Coloradopartiet. Frente Amplio samlede knap halvdelen af det antal stemmer, der tilfaldt hvert af de to gamle partier, nemlig – efter opgørelsen pr. 2/12 1971 – 271.389 mod 595.408 på Colorados og 584.865 på Blancos, men dets andel af de afgivne stemmer var ca. 19 pct. mod mindre end 10 pct. tilsammen på alliancens enkelte partier ved forrige valg. Efter de samtidig afholdte valg til senat og deputeretkammer er partistillingen i senatet 14 Colorados, 12 Blancos og 5 Frente Amplio, og i deputeretkammeret henholdsvis 41, 40 og 18. – 29. Bordaberry, der tiltræder præsidentposten 1/3, danner regering, i hvilken han optager to Blancos og én socialist, dog ikke som repræsentanter for deres partier. José A, Mora Otero, der var udenrigsminister i præsident Pachecos regering, fortsætter på denne post.

Ecuadors 78-årige præsident José Maria Velasco Ibarra afsættes ved et ublodigt kup, og en militærjunta under ledelse af hærens øverstkommanderende general Guillermo Rodriguez Lara tager magten. Efter at Velasco Ibarra i 1968 var blevet valgt til præsident, satte han i 1970 forfatningen ud af kraft og indførte diktatur (se 22/6 1970), men et år senere meddelte han, at der ville blive afholdt præsident- og kongresvalg inden valgperiodens udløb 31/8 1972, og i august 1971 fastsatte han valgdatoen til 4/6 1972. I 1971 modtog Velasco Ibarra besøg af præsident Allende, Chile, og havde et møde med ministerpræsident Fidel Castro, Cuba. Et andet tegn på en venstredrejning, som vakte uro i konservative kredse, var Velasco Ibarras meddelelse nogle få dage før kuppet om, at en af præsidentkandidaterne ved valget 4/6 ville være lederen af Samlingen af folkelige kræfter (Concentración de Fuerzas populares) Assad Bucaram, som for nylig var vendt tilbage fra eksil i Panama, og nogle af hærens højere officerer krævede, at præsidenten skulle aflyse valget, hvad han afviste. – 16. General Rodriguez annullerer valget 4/6, indfører belejringstilstand i hele landet, stand-

ser midlertidigt undervisningen i universiteter og skoler og forbyder udbredelse af nyheder, der kan forstyrre ro og orden. – 17. Rodriguez proklamerer sig selv som statsoverhoved og erklærer, at han vil skride ind mod de privilegerede, gennemføre en omfattende jordreform og give industri og landbrug nye impulser samt reformere skattesystemet. – 22. Der er udnævnt 8 medlemmer af en ny regering på i alt 10 medlemmer. Af de 8 er 6 officerer og 2 civile, nemlig finansminister Nestor Vega Moreno, der bebuder streng sparsommelighed i statshusholdningen, og udenrigsminister Antonio José Lucio Paredes.

17. – Efter at først ministerpræsident Emilio Colombo og derefter fhv. ministerpræsident Giulio Andreotti forgæves har forsøgt at danne ny italiensk koalitionsregering, danner Andreotti ren kristelig-demokratisk mindretalsregering, hvori Aldo Moro fortsætter som udenrigsminister. – 26. Regeringen demissionerer efter at det i senatet har fået et mistillidsvotum med 158 stemmer mod 151, og 28/2 opløser præsident Leone parlamentet og udskriver valg til 7/5.

Kong Hassan II af Marokko meddeler i en radio- og TV-tale, at der 1/3 vil blive afholdt folkeafstemning om en ny forfatning, et led i den reformpolitik, som han bebudede 4/8 1971 efter kupforsøget mod kongen i juli (se 10/7 1971). Den nye forfatning indskrænker kongens meget vidtgående beføjelser i forfatningen af 1970 betydeligt, men oppositionen i Den nationale front (Istiqlal og Den nationale union af folkelige kræfter (Union nationale des forces populaires, UNEP) opfordrer til boycott af folkeafstemningen.

20. – Der afholdes præsidentvalg i El Salvador, hvor de to førende kandidater er oberst Arturo Armando Molina for regeringspartiet (Partido de Conciliación Nacional) og José Napoleon Duarte, tidligere borgmester i hovedstaden San Salvador, der støttes af Oppositionens nationale union, en alliance af de kristelig-sociale og to andre venstrepartier. Oberst Molina, der har været sekretær hos den afgående præsident, general Fidel Sanchez Hernandez og er udpeget af ham som kandidat til præsidentposten, får ifølge den officielle opgørelse 21/2 314.748 stemmer mod 292.621 for Duarte, men da ingen af kandidaterne har fået mindst halvdelen af stemmerne, skal hans valg bekræftes af kongressen, hvilket sker 25/2. Oberst Molina skal tiltræde præsidentembedet 1/7.

21. – Præsident Nixon og fru Patricia Nixon ankommer til Peking. Præsidenten ledsages bl. a. af sin rådgiver i nationale sikkerhedsspørgsmål Henry Kissinger og udenrigsminister William Rogers. Før sin afrejse fra Washington 17/2 udtaler præsidenten, at han ikke nærer illusioner om, at 20 års fjendskab mellem Kina og USA kan fjernes i løbet af en uge. Præsidenten og hans ledsagere modtages i lufthavnen af ministerpræsident Chou En-lai og har senere på dagen en samtale med formanden for det kinesiske kommunistparti Mao Tse-tung. I de følgende dage har Nixon en række samtaler med Chou En-lai om normaliseringen af forholdet mellem de to lande og andre spørgsmål af interesse for begge parter, og herudover mødes udenrigsminister Rogers og udenrigsminister Chi Peng-fei til samtaler. Afrejsen foregår 28/2 fra Shanghai, efter at der er udsendt et fælles communiqué, hvori det bl. a. hedder, at USA ikke bestrider, at der kun er ét Kina, og at Taiwan (Formosa) er en del af Kina. USA bekræfter sin interesse i en fredelig afgørelse af Taiwan-spørgsmålet, foretaget af kineserne selv. USA's endelige mål er tilbagetrækning af alle amerikanske styrker og militære installationer fra Taiwan, og i mellemtiden vil USA progressivt nedskære sine styrker og militære installationer på Taiwan, eftersom spændingen i området formindskes. Videre nævnes, at man er enedes om at opretholde kontakt via forskellige kanaler, herunder ved fra tid til anden at sende en amerikansk repræsentant til Kina til kon-

krete konsultationer for at fremme normaliseringen af forholdet mellem de to lande, og begge parter udtrykker sluttelig håbet om, at de positive resultater af besøget vil bane vejen for nye muligheder i forholdet mellem de to lande, idet de er af den opfattelse, at en normalisering ikke blot tjener det kinesiske og det amerikanske folk, men også bidrager til en formindskelse af spændingen i Asien og i hele verden. – 28. Den japanske ministerpræsident Eisaku Sato udtaler, at Taiwan hører til Folkerepublikken Kina, og at regeringen i Peking er den eneste lovlige regering i Kina. Japan er rede til at acceptere de fra kinesisk side i communiqueet om præsident Nixons besøg nævnte principper om fredelig sameksistens. – Præsident Nixon erklærer, at der ikke er truffet hemmelige aftaler med Kina, og at USA under forhandlingerne med de kinesiske stats- og partiledere ikke har opgivet nogen forpligtelser overfor andre lande.

22. – I sheikdømmet Qatar (se 1/9 1971) afsætter premierministeren, kronprins Khalifa bin Hamad al-Thani ved et ublodigt kup sin fætter Sheik Ahmad bin Ali al-Thani, medens han er på jagt i Iran, og tager selv magten. (Den afsatte Sheik Ahmad er gift med en datter af Sheik Rashid, Dubai's hersker (se 1/12 1971). I en erklæring hedder det, at kuppet er sket med støtte fra den regerende familie – al-Thani – de væbnede styrker og folket.

26. – Repræsentanter for Sudans regering og befrielsesbevægelsen i Sydsudan slutter overenskomst i Addis Abeba. I overenskomsten bestemmes det, at en våbenstilstand skal træde i kraft i Sydsudan, når overenskomsten 12/3 er ratificeret af præsident Nimeiry og lederen af befrielseshæren (Anya Nya) general Joseph Lagu. Efter våbenstilstanden skal der oprettes regional autonomi for de tre sydlige provinser Bakr al Ghazal, Equatoria og Øvre Nil, der samles i en sydregion. Under centralregeringen i Khartum skal høre sager vedrørende forsvar og udenrigspolitik, montvæsen, finanser samt økonomisk og social planlægning. Et eksekutivråd, hvis medlemmer udpeges af Sudans statsoverhoved efter indstilling af regionsforsamlingen, skal vælge en regionspræsident. Eksekutivrådet er ansvarlig over for regionsforsamlingen, som skal vælges ved lige og almindelig valgret senest 18 måneder efter, at overenskomsten er ratificeret. Anya Nya, der tæller ca. 12.000 mand, skal indlemmes i Sudans hærs sydkommando, som i en overgangsperiode lægges under en kommission bestående af lige mange officerer fra nord og syd. Kommissionen skal være ansvarlig over for centralregeringen. Hæren skal gradvis reduceres til ca. 12.000 mand, lige mange fra nord- og sydregionen, indtil sydregionen har fået sit eget politi til opretholdelse af ro og orden. Endelig bestemmes, at arabisk er det officielle, engelsk det »almindelige« sprog, som skal læres i skolerne.

29. – Ved parlamentsvalget i Jamaica besejres Jamaicas arbejderparti (JLP), der har haft magten i 10 år, af Det nationale folkeparti (PNP), hvis leder er Michael Manley, en søn af partiets stifter Norman Manley, der døde i 1969. PNP står lidt til venstre for JLP og har i modsætning til JLP især sine tilhængere i byerne. Partistillingen i repræsentanternes hus efter valget er: PNP 37 (før valget 19), JLP 15 (33), uafhængige 1 (0). Ved opløsningen af parlamentet var 1 plads ubesat.

Marts 1972

1. – Ved folkeafstemningen i Marokko (se 17/2) godkendes den nye forfatning af over 91 pct. af de stemmeberettigede; godt 7 pct. deltager ikke i afstemningen. – 3. Kong Hassan II meddeler, at der om kort tid vil blive dannet en overgangsregering, som skal forberede valget af et parlament under den nye forfatning.

Pakistans præsident Bhutto giver i en radio- og TV-tale meddelelse om en jordreform, der træder i kraft straks, og hvorefter ingen må eje mere end 60 ha vandet eller 140 ha uvandet jord. Den overskydende jord vil blive frataget godsejerne, og Bhutto erklærer, at hermed vil feudalismens rygrad være knækket. – 6. Bhutto indkalder parlamentet, der blev valgt i december 1970, til konstituerende møde 14/4. – 22. Pakistan genoptager de diplomatiske forbindelser med Ungarn og henholdsvis 23/3 og 28/3 med Polen og Bulgarien (se 9/1).

1.–5. – Bangla Deshs premierminister Mujibur Rahman opholder sig på officielt besøg i Moskva, hvor han slutter aftale med Sovjetunionen om økonomisk samarbejde, hvori Sovjetunionen forpligter sig til at yde meget betydelig hjælp ved genopbygningen af Bangla Desh. I en udsendt erklæring hedder det, at det under befrielseskrigen viste sig, hvem der var Bangla Deshs sande venner, og hvem der var dets fjender. – 13. De sidste indiske tropper i Bangla Desh trækkes tilbage. – 19. Indira Ghandi og Mujibur Rahman underskriver en traktat om venskab, samarbejde og fred mellem de to lande. I tilfælde af angreb eller trussel om angreb på et af de to lande forpligter parterne sig til straks at rådføre sig med hinanden.

2. – Premierminister Heath meddeler i Underhuset, at visse forhørsmetoder, som er anvendt af de britiske soldater over for mistænkte medlemmer af IRA i Nordirland, fremtidig ikke må anvendes. Flertallet i undersøgelsesudvalget (se 3/11 1971) har ment, at de pågældende metoder kunne forsvares under ekstraordinære omstændigheder, men kan provokere den civile befolkning. – 5. Ved en bombeeksplosion i en restaurant i Belfast dræbes to kvinder, og 136 andre personer såres. – 10. Ledelsen af IRA i Dublin beordrer standsning af alle operationer i Nordirland i 72 timer til 13/3 kl. 24. En fortsættelse af våbenstilstanden vil, siges det, være afhængig af at visse betingelser opfyldes, herunder øjeblikkelig tilbagetrækning af de britiske styrker fra gaderne i Nordirland, afskaffelse af den nordirske regering og amnesti for alle politiske fanger i England og Irland. Der kommer ingen reaktion herpå fra den britiske og den nordirske regering, medens det fra hærens side erklæres, at operationen fortsætter. – 14. 14 unioist-medlemmer af det nordirske parlament erklærer, at de vil modsætte sig ethvert forsøg fra den britiske regerings side i retning af et forenet Irland, direkte britisk styre og formindskelse af det nordirske parlaments magt. – 16. Premierminister Heath udtaler over for den udenlandske presse, at der til grund for det britiske initiativ til en politisk løsning af den nordirske konflikt ligger to principper, nemlig at Nordirlands status som en del af Det forenede Kongerige kun kan ændres med befolkningens samtykke, og at mindretallet må sikres en reel og meningsfuld andel i de afgørelser, der vil forme deres fremtid. – 20. Ved en ny bombeeksplosion i Belfast er der 6 dødsofre og 147 sårede. – 22. Efter 8 timers forhandlinger i London mellem premierminister Heath og premierminister Brian Faulkner meddeles, at de to premierministre vil søge kontakt med hinanden efter at have haft møder med deres ministre. – 24. Efter at forhandlingerne mellem de to premierministre er endt negativt, meddeler den britiske regering, at Nordirland fra 30/3 for ét år vil blive styret direkte fra Westminster. Inden parlamentet tager påskeferie, vil der blive gennemført en lov, der prorogerer det nordirske parlament og overfører alle magtbeføjelser til regeringen i London. Lederen af det engelske Underhus, William Whitelaw, udnævnes til statssekretær for Nordirland med fuld udøvende og lovgivende magt. Den irske Republiks premierminister Jack Lynch udtaler, at det britiske initiativ er et skridt fremad, og beordrer Donald O'Sullivan, den irske ambassadør, som var blevet hjemkaldt fra London efter skyderierne i Londonderry 30/1, tilbage på sin post. William Craig, den tidli-

gere indenrigsminister, som i 1968 blev afskediget af daværende premierminister O'Neill, og som nu er leder af den højreekstremistiske protestantiske Vanguard-bevægelse, opfordrer til 2 dages proteststrejke fra 27/3. Begge fløje af IRA (se 30/1) fordømmer direkte styre fra London og erklærer, at kampen fortsætter. Premierminister Heath udtaler i TV, at der ikke bliver tale om en lempelse i kampen mod terroristerne, og at hæren vil blive i Nordirland, indtil terroristerne er nedkæmpet. Ca. 4000 britiske tropper har fået ordre til at være rede til med øjebliks varsel at blive overført til Nordirland, hvor der i forvejen står 14.500 britiske soldater. – 27. Over 180.000 arbejdere følger William Craigs opfordring og nedlægger arbejdet. Craig taler ved et Vanguard-møde til 10.000 og siger, at enhver, der samarbejder med den nye statssekretær for Nordirland, er en forræder. Efter mødet kommer det til det første sammenstød mellem protestanter og politi i over et år. – 29. Ved det nordirske parlaments sidste møde før suspensionen har der samlet sig over 10.000 mennesker foran Stormont for at protestere mod den engelske regering. Det vækker opmærksomhed, at de to tidligere modstandere, premierminister Faulkner og fhv. indenrigsminister Craig, taler til forsamlingen fra samme talerstol, og at Faulkner lover Vanguard sin og sine ministerkollegers støtte. I det engelske Underhus meddeler 8 irske unionister, at de ikke længere vil støtte regeringens fællesmarkedspolitik.

I Jamaica (se 29/2) danner Michael Manley, Det nationale folkeparti, ny regering, hvori han selv overtager udenrigs- og forsvarsministeriet.

I Uruguay er præsident Bordaberrys første handling efter at have overtaget regeringen (se 15/2) at devaluere peso'en, hvorefter den officielle kurs er 495 pesos (eksport) og 500 pesos (import) for 1 dollar mod hidtil 250. Samtidig bestemmes, at alle valutatransaktioner undtagen i forbindelse med udenrigshandelen skal udføres på det frie marked, hvor sortebørskursen for peso'en i de sidste måneder har ligget over 500.

3. – Præsident Nimeiry udsteder et dekret, der giver Sydsudan autonomi inden for Republikken Sudans rammer, og meddeler, at han har givet ordre til, at den sudanesiske hærs væbnede styrker i Sydsudan skal indstille alle operationer (se 26/2). Samtidig udsteder han et dekret om amnesti. – 5. Præsident Nimeiry ledsaget af vicepræsident Abel Alier, der også er minister for Sydsudan, begiver sig på en 10 dages rejse i Sydsudan for at forklare autonomi-overenskomstens bestemmelser. – 6. General Lagu beordrer våbenstilstand for alle styrker under hans kommando.

4. – Den norske regering meddeler, at folkeafstemningen om medlemskab af EF vil finde sted 24.–25/9 1972.

10. – Cambodias ministerpræsident Lon Nol overtager præsidentposten i stedet for Cheng Heng og erklærer den forfatningsgivende forsamling for opløst. – 11. Regeringen under fungerende ministerpræsident Sidawath Sirik Matak træder tilbage. – 13. Lon Nol meddeler, at han fremtidig er både stats- og regeringschef. – 14. Lon Nol erklærer, at den forfatning, der er udarbejdet af den forfatningsgivende forsamling ikke vil træde i kraft. – 21. Partisanstyrker retter et voldsomt angreb mod den centrale del af Cambodias hovedstad Pnom Penh.

13. – Mellem London og Peking oprettes fulde diplomatiske forbindelser på ambassadørniveau, efter at London siden 1958 har været repræsenteret i Peking ved en chargé d'affaires. Samtidig anerkender Storbritannien Taiwan som en provins af Kina, og den britiske konsul i Taiwan trækkes tilbage.

Indiens præsident V. V. Giri udtaler ved åbningen af parlamentets nye session, at den indiske regering er rede til samtaler med Pakistan uden forudgående betingelser og siger, at Indien ikke har terri-

toriale krav over for noget andet land. – 25. De sidste østbengalske flygtninge i Indien sendes tilbage til Bangla Desh.

15. – Kong Hussein fremlægger en plan, som skal forelægges nationalforsamlingen, om at omdanne kongeriget Jordan til en forbundsstat, Det forenede arabiske Kongerige, bestående af en palæstinensisk del vest for Jordanfloden (for tiden besat af Israel) med Jerusalem som hovedstad, og Jordan øst for floden med Amman som hovedstad. Amman skal også være sæde for centralregeringen, og Jordans konge skal være Det forenede arabiske Kongeriges overhoved. – Revolutionsrådet i Irak fordømmer i en erklæring kong Husseins plan som et yderligere bevis på den jordanske »marionetregerings« opgivende holdning. Det tilføjes, at Irak øjeblikkelig vil foreslå et møde med Syrien og Ægypten for at forelægge en plan om en union, som også skal stå åben for ethvert andet land, der viser den rette ånd. – 16. Ministerpræsident Golda Meïr udtaler i parlamentet, at kong Husseins plan ikke tjener fredens sag. – 18. Kong Husseins plan afvises af Ægypten, Syrien og Libyen gennem en fælleserklæring fra præsidentrådet for Føderationen af arabiske Republikker. – 24. Israels viceministerpræsident Yigal Allon giver udtryk for, at Israel ikke har nogen grund til at modsætte sig kong Husseins føderationsplan, selv om israelerne aldrig vil acceptere kongens forslag vedrørende den fremtidige grænsedragning mellem kongeriget og Israel.

16. – Præsident Pompidou meddeler, at han vil lade afholde folkeafstemning sidst i april eller først i maj om godkendelse af beslutningen om at optage Storbritannien, Danmark, Norge og Irland i EF.

17. – Ved afslutningen af det italienske kommunistpartis kongres vælger partiets centralkomité den 49-årige Enrico Berlinguer til generalsekretær i stedet for den 71-årige Luigi Longo, der får en nyoprettet post som partipræsident.

19. – Ved valget i Polen sker der en stærk fornyelse af parlamentet, idet ca. 2/3 af de hidtidige medlemmer ikke genopstilles. Blandt dem, der således glider ud, er formanden for statsrådet (præsident) Josef Cyrankiewicz. – 28. Det nyvalgte parlament træder sammen. På forslag af partilederen Edward Gierek vælges undervisningsminister Henryk Jablonski til formand for statsrådet i stedet for Cyrankiewicz, medens Pjotr Jaroszewicz fortsætter som ministerpræsident.

21. – Den græske premierminister George Papadopoulos overtager regentens funktioner og bliver således på én gang statschef og regeringschef; desuden er han forsvars- og udenrigsminister. Det meddeles officielt, at general George Zoitakis, som har været regent siden kong Konstantins mislykkede kupforsøg mod militærjuntaen i december 1967, er blevet befriet for regentpligterne på grund af uberettiget indblanding i regeringens lovgivningsarbejde ved at nægte at underskrive et dekret om forøgelse af politistyrken med den begrundelse, at dekretteksten var i modstrid med forfatningen.

26. – Efter langvarige og hårde forhandlinger underskriver Maltas premierminister Dom Mintoff og den britiske forsvarsminister Lord Carrington i London en ny aftale om Storbritanniens brug af basen på Malta. I henhold til aftalen, der skal gælde for 7 år, skal Storbritannien betale 5¼ mill. pund årlig i leje, det beløb som Lord Carrington tilbød allerede i juli i fjor, men det samlede beløb når op på 14 mill. pund årlig ved bidrag fra andre NATO-lande. Dom Mintoff havde forlangt 18 mill. pund, men ud over de 14 mill. pund i leje får han løfte om 1 mill. pund årlig i økonomisk hjælp fra andre NATO-lande og kan regne med en éngangsydelse på 2½ mill. pund som bilateral hjælp fra Italien og måske noget fra USA. Desuden har Storbritannien forpligtet sig til at betale 12.750.000 pund i forskud på lejen.

De britiske styrker på Malta vil ifølge

aftalen blive bragt op på næsten samme størrelse som før den næsten fuldførte tilbagetrækning, der skulle have været tilendebragt 31/3. Ifølge aftalen må Malta ikke tillade noget Warszawapagtland at have militære faciliteter eller stationere tropper på øen, og Mintoff oplyser, at den britiske regering har lovet, at basen ikke vil blive brugt mod noget arabisk land. Hvis andre NATO-lande skulle ønske at bruge basen, skal det ske efter aftale med Maltas regering.

DANMARK

Januar 1972

3. – Efter at kong Frederik IX nytårsaften var blevet syg, og der var konstateret influenza og begyndende lungebetændelse, indlægges kongen på Kommunehospitalet i København med et akut hjertetilfælde.

6. – I en betænkning fra en arbejdsgruppe under Grønlandsministeriet foreslås, at Den kgl. grænlandske Handel nedlægges. Et trafik- og handelsselskab, (hjemsted Ålborg), hvori staten og Grønlands Landsråd i forening ejer over halvdelen af aktiekapitalen, skal overtage besejlingen af Grønland, engrosvirksomheden m. m., medens statens fødevarebutikker overtages af grønlandske andelsforeninger og specialbutikkerne tilbydes private grønlandske erhvervsdrivende eller andelsforeninger. Endelig foreslås oprettet et erhvervsdirektorat, et statsforetagende, for produktion og afsætning af grønlandske produkter med mulighed for etapevis overdragelse af trawlerflåden til grønlandske fællesskaber eller andelsforeninger. De eksisterende tilskud til nedsættelse af visse varepriser foreslås afskaffet og erstattet af sociale tilskud over landskassen og forhøjede børnetilskud. Ensprisordningen, hvorefter der overalt i Grønland betales den samme pris for samme vare, skal efter arbejdsgruppens forslag ophæves, medens eneretsordningen – Handelens monopol på visse afgiftspligtige varer – opretholdes for trafik- og handelsselskabet.

7. – Danmarks Nationalbank meddeler, at diskontoen fra og med 10/1 nedsættes med ½ pct. til 7 pct. (se 15/4 1971). Statsminister J. O. Krag udtaler, at diskontonedsættelsen ikke bør tages som tegn på en lempelse af den økonomiske politik.

Fhv. minister Bodil Koch afgår ved døden 68 år gammel. Bodil Koch, der var socialdemokratisk medlem af folketinget fra 1947 til 1971, valgt i Herningkredsen, var kirkeminister i efteråret 1950 i de sidste 6 uger af Hans Hedtofts første ministeriums levetid og igen fra 1953 til 1966 og derefter minister for kulturelle anliggender fra 1966 til 1968.

10. – Folketingets ældste medlem, statsrevisor Aksel Larsen afgår ved døden 74 år gammel. Aksel Larsen havde sæde i folketinget i over 39 år, indtil 15/11 1958, da han ekskluderedes som formand for Danmarks kommunistiske Parti, fra valget i 1960 som medlem af og indtil 1969 formand for Socialistisk Folkeparti, som han selv var medstifter af. I 1945 var han minister u. p. i befrielsesregeringen.

11. – Efter at bulletinerne om kongens sygdom i nogle dage i det hele har været gunstige, indtræder der en forværring af kongens tilstand, der den følgende dag karakteriseres som meget alvorlig.

12. – Grønlandsminister Hertling fremsætter forslag til lov for Grønland om ekspropriation og forslag til lov om fritidsundervisning m. v. i Grønland efter syd-

dansk mønster. Efter ekspropriationslovforslaget skal der foruden til ekspropriation til offentlige formål også være adgang til at ekspropriere private bygninger for at skaffe arealer til nyt boligbyggeri.

Handelsminister Erling Jensen fremsætter forslag om partrederier, hvoraf der pr. 1/2 1970 fandtes 1295, og ændring af bestemmelserne om søpanteret, der fremtidig kun skal kunne gives i skib og ladning og ikke som hidtil også i erstatningskrav, fælles havaribidrag og bjærgeløn, hvorved det bliver muligt for Danmark samtidig med de andre nordiske lande at tiltræde den i Bruxelles i 1967 vedtagne nye konvention angående søpanterettigheder og kontraktmæssige panterettigheder. Ændringen af skibsregistreringsloven er nødvendiggjort af ændringen af søloven og har desuden til formål at gennemføre reglerne i en ligeledes i 1967 i Bruxelles vedtagen konvention om registrering af rettigheder i skibe under bygning.

Arbejdsminister Erling Dinesen fremsætter forslag om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension. (Om lærlinge).

14. – Kong Frederik IX afgår ved døden 72 år gammel efter en regeringstid på næsten 25 år (siden 20/4 1947).

15. – I et åbent brev meddeles, at tronfølgeren under navn og titel af »Margrethe den Anden, af Guds nåde Danmarks Dronning«, har besteget tronen.

Statsminister J. O. Krag udråber fra Christiansborg slots balkon Dronning Margrethe den Anden. I et ekstraordinært folketingsmøde holder formanden Karl Skytte en mindetale over kong Frederik, og statsminister J. O. Krag oplæser et budskab fra dronning Margrethe til folketinget.

18. – Valbak (r. v.) fremsætter forslag om ændring af borgerlig straffelov, hvorefter de såkaldte tidsubestemte straffe (ungdomsfængsel, arbejdshus, sikkerhedsforforvaring m. m.) afskaffes. I fremsættelsen nævnes, at tilbagefaldsprocenten for indsatte i ungdomsfængsel varierer mellem 60 og 80 og er betydeligt højere end for indsatte i almindelig fængsel. 1. behandling 11/2.

19. – Handelsminister Erling Jensen fremsætter en række lovforslag, som alle er led i den tekniske tilpasning af dansk lovgivning, der er nødvendig for, at Danmark ved sin eventuelle indtræden i De europæiske Fællesskaber kan opfylde de forpligtelser, som det påtager sig ved ratifikation af tiltrædelsestraktaten.

Ved forslag om ændring af lov om Danmarks Erhvervsfond ophæves § 5, der angiver de risici, som kan dækkes under garantier udstedt af eksportkreditrådet, og handelsministeren bemyndiges til at ændre kriterierne for risikodækning, så de kommer til at svare til EF's regler.

Ved forslag om ændring af lov om restaurations- og hotelvirksomhed m. v. skabes der hjemmel for, at filialer af selskaber i et EF-land kan få restaurationsnæringsbrev og opnå alkoholbevilling og ret til at drive camping-pladser på lige fod med danske selskaber. I dansk registrerede aktieselskaber stryges reglen om, at direktører og bestyrelsesmedlemmer skal have dansk indfødsret og have bopæl i Danmark for at få næringsbrev i restaurations- og hotelbranchen. Andre dansk registrerede selskaber, foreninger, stiftelser og selvejende institutioner kan få næringsbrev, når direktørerne og flertallet af bestyrelsesmedlemmerne har dansk indfødsret og bopæl i Danmark.

Forslag om ændring af lov om bybefolkningens forsyning med mælk og fløde tilsigter endelig afvikling af den kommunale regulering af forsyningen med mælk og fløde, der blev indført i 1940 med henblik på at fremme rationaliseringen af mælkeforsyningen i byerne. Der forhandles med EF-landene om at lade mælkemonopolerne i de 16 byer, hvor de endnu findes, fortsætte i de få år, der er tilbage, inden de udløber.

Forslag om ændring af konkurrenceloven bemyndiger handelsministeren til at påbyde, at visse varer kun må sælges med

bestemte angivelser af tal, mål, vægt og oprindelsessted eller bestemte oplysninger om varens indhold, sammensætning, holdbarhed, behandlingsmåde og egenskaber i øvrigt. EF har hidtil i praksis brugt disse regler for tekstiler og krystalglas. Endvidere skal bestemte varebetegnelser eller symboler kunne forbeholdes varer, som opfylder fastsatte betingelser.

Forslag til lov om kontrol med overholdelsen af Det europæiske økonomiske Fællesskabs forordninger om monopoler og konkurrencebegrænsninger bemyndiger monopoltilsynet til at yde fællesmarkedskommissionen bistand til administrationen af reglerne i de pågældende forordninger ved efter retskendelse at fremskaffe bøger og forretningspapirer og mundtlige forklaringer på stedet fra virksomheder, hvis forhold menes at være i strid med de europæiske regler om konkurrencebegrænsning.

Forslag til lov om mindstebeholdninger af mineralolier og mineralolieprodukter forpligter olieimportørerne til at holde nødlagre af nærmere angivet størrelse af benzin og fyringsolier. Lagrene skal for tiden dække 65 dages forbrug, men der arbejdes i EF med en forøgelse til 90 dage. Bortset fra loven om det civile beredskab af 23/12 1959, hvorefter der er opbygget beredskabslagre til anvendelse i krigstid, har der ikke tidligere været lovgivet om dette emne i Danmark, men man har i reglen haft lagre til mere end 65 dages forbrug.

20. – I folketinget fremsættes 4 lovforslag med henblik på Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber. Fiskeriminister Chr. Thomsen fremsætter forslag om ophævelse af lov om mindstepriser for fisk og forslag om ophævelse af lov om udførsel af fisk og fiskeprodukter. Mindsteprislovens forskelsbehandling af på den ene side danske fiskeres og på den anden side udenlandske og færøske fiskeres landinger af fisk i Danmark strider mod EF's fiskeripolitik, og ved Danmarks indtræden i EF skal basisforordningen om en fælles markedsorganisation for fisk, der har samme formål som den danske mindsteprislov, også gælde for Danmark. Hvad udførselsloven angår, har dens formål været gennem mindsteeksportpriser at undgå foranstaltninger bl. a. i EF-landene mod urimelig priskonkurrence fra dansk side, og Danmarks indtræden i EF vil derfor stort set gøre loven overflødig, og den vil være i strid med principperne for den fælles handels- og fiskeripolitik.

Minister for offentlige arbejder Jens Kampmann fremsætter forslag om ændring af lov om visse forhold vedrørende gas-, vand- og afløbsinstallationer og dertil hørende kloakledninger og forslag om ændring af lov om autorisation af elektroninstallatører m. v. Lovforslagene har til formål at skabe hjemmel for administrativt at udfærdige de retsregler for elektroinstallatørernes, gas-, vand- og sanitetsmestrenes og kloakmestrenes vedkommende, som er en følge af den etableringsfrihed og ret til fri udveksling af tjenesteydelser for selvstændig virksomhed inden for industri og håndværk, som gælder i EF.

21. – I et notat til folketinget oplyses, at økonomi- og budgetminister Per Hækkerup selv overtager formandsposten i kapitalmarkedsrådet, som blev bebudet i regeringens tiltrædelseserklæring 19/10 1971, og at nationalbankdirektør Erik Hoffmeyer skal være næstformand. Rådet skal være på 30 medlemmer udpeget af erhvervenes, arbejdsmarkedets og kommunernes organisationer, desuden skal handelsministeriet og boligministeriet samt økonomiministeriet (det økonomiske sekretariat) og budgetministeriet (budgetdepartementet) have hver en repræsentant. Det fremhæves, at spørgsmålet om en bedre udnyttelse af de knappe kapitalmidler efter regeringens opfattelse ikke kan løses gennem en statslig detailregulering, men at rådet alene skal være et rådgivende organ for regeringen. I tilknytning til kapitalmarkedsrådet ønsker regeringen oprettet en snæver arbejdsgruppe af eksperter i pengeinstitutterne, Nationalbanken og statsadministrationen til at forestå de analyser, som rådet måtte tage

initiativ til, og til i øvrigt at bistå såvel regeringen som rådet på teknisk plan.

Undervisningsminister Knud Heinesen fremsætter forslag til lov om tjenestemænd m. fl. i folkeskolen på Færøerne. Efter lovforslaget overføres den nye danske lærerlønningslov af 1969 til det færøske skolevæsen, dog med lidt lavere lønninger. Lovforslaget vedtages enstemmigt ved 3. behandling 17/2.

Landbrugsminister Ib Frederiksen fremsætter 9 lovforslag, der tilsigter at ændre bestemmelser, som må anses for at være uforenelige med De europæiske Fællesskabers regler.

Forslag om ændring af lov om handel med smør og fremmede landbrugsprodukter går ud på at ophæve forbudet mod import af udenlandsk smør. Importeret smør skal dog opfylde de samme kvalitetskrav, som danske myndigheder stiller til dansk smør på det danske marked. Desuden ophæves forbudet mod eksport til fællesmarkedet af dansk smør, som ikke er lurmærket.

Forslag om ændring af lov om tilvirkning og forhandling m. m. af ost ophæver forbudet mod import af udenlandske oste til brug ved fremstilling af smelteost.

Forslag om ændring af lov om forhandling, udførsel og indførsel af æg og ægprodukter m. m. indeholder ud over ændringer, der skal muliggøre tilpasning til EF-forordningen om æghandel, bemyndigelse for landbrugsministeren til at skærpe reglerne om direkte salg af æg fra producent til forbruger.

Forslag til lov om salg af frugt og gartneriprodukter ved frivillig offentlig auktion går ud på, at auktionsbevillinger ikke som hidtil kun kan omfatte dansk frugt og danske gartneriprodukter, men også varer fra EF-landene, og det bestemmes, at der ved fastsættelsen af de forskellige afgifter ikke må diskrimineres mod EF-lande.

Forslag til lov om handel med frø, såsæd, læggekartofler og planter ændrer loven under hensyn til EF-direktiver, der på en række områder ikke er så strenge som de gældende danske regler.

Ved forslag til lov om sortering af råtræ, der forhandles under visse betegnelser, foreskrives regler om opmåling og sortering af råtræ i overensstemmelse med EF-direktiver. Det er dog kun nødvendigt at følge de nye sorteringsregler, hvis man vil sælge råtræ som EF-stemplet træ i fællesmarkedslandene.

Forslag til ændring af lov om handel med foderstoffer bestemmer, at foderstoffer, der fremkommer som biprodukter fra industriel virksomhed i et EF-land, ligestilles med sådanne biprodukter fra dansk industri.

Ifølge den gældende lov om slagtning, forhandling, udførsel og indførsel af fjerkræ m. v. må kun fjerkræ slagtet på fjerkræslagterier autoriseret af landbrugsministeren forhandles her i landet og eksporteres. Dette foreslås ændret således at også fjerkræ fra andre EF-lande må forhandles her i landet. Reglen om, at en producent må sælge slagtet uåbnet fjerkræ direkte til forbruger fra sin ejendom, bevares uændret. Den gældende lovhjemmel for at opkræve afgift af importeret levende eller slagtet fjerkræ ophæves, men landbrugsministeren bemyndiges til at fastsætte kvalitets- og sundhedskrav og til at fastsætte autorisationsordninger for importen.

Forslag om ændring af lov om slagtning, forhandling, udførsel og indførsel af kaniner indeholder tilsvarende ændringer som forslaget vedrørende fjerkræloven.

Bankernes og sparekassernes organisationer indgår en ny bindende renteaftale, hvorefter renten af indlån nedsættes med ½ pct. til 4 pct. for indlån på anfordring eller kortere opsigelse end 3 måneder, 6 pct. for indlån med mindst 3 måneders opsigelse og 8 pct. for indlån med mindst 12 måneders opsigelse. Nogle banker – Aktivbanken og Jyske Bank samt Finansbanken – står uden for renteaftalen. Det oplyses, at den midlertidige videreførelse af renteaftalen er begrundet i de ekstraordinære pengeforhold og er sket for at skabe mulighed for, at diskontonedsættelsen (se 7/1) kan slå igennem i pengeinstitutternes udlånsrente, og organisationerne

er indstillet på at ophæve den bindende renteaftale, når forholdene igen er normaliserede.

22. – Statsminister J. O. Krag underskriver i Bruxelles på den danske regerings vegne traktatudkastet om Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber fra 1/1 1973.

23. – Efter et samarbejdsmøde af de nordiske socialdemokratiske partier på Marienborg udtaler statsminister J. O. Krag, at det er hans personlige opfattelse, at folkeafstemningen om tilslutning til EF bør finde sted i september og ikke i juni. Han begrunder ønsket om udsættelse med, at forhandlingerne mellem EF og Sverige i juni kan ventes at være i den afgørende fase.

24. – Kong Frederik IX bisættes i Roskilde Domkirke. Højtideligheden overværes bl. a. af en række udenlandske statsoverhoveder: kongerne Olav, Norge, Gustav Adolf, Sverige, Baudouin, Belgien, og dronning Juliana, Nederlandene, endvidere præsidenterne Kristjan Eldjarn, Island, Urho Kekkonen, Finland, Gustav Heinemann, Forbundsrepublikken Tyskland, og Zalman Shagar, Israel.

26. – Boligminister Helge Nielsen fremsætter forslag om ophævelse af lov om forbud mod udførsel af dobbeltmøntede obligationer som stridende mod kapitalens frie bevægelighed i EF. Udstedelse af dobbeltmøntede obligationer har været forbudt siden 1933, og for at hindre, at kreditforeningerne skulle lide tab som følge af svingende valutakurser, blev udførsel af allerede udstedte dobbeltmøntede obligationer forbudt i 1934. Lovens ophævelse betyder, at 4 mill. kr. gamle dobbeltmøntede obligationer vil kunne kræves indfriet i fremmed valuta.

Boligministeren fremsætter endvidere forslag om ændring af byggeloven, hvorefter de fleste vejlovsbestemmelser i byggeloven ophæves, idet de er foreslået overført til vejlovgivningen (se 3/11 og 14/12 1971).

27. – Forslaget om ophævelse af bidragsfonden (se 4/11 1971) der skal indgå i statskassen, som også overtager dens forpligtelser og i fremtiden skal modtage bidrag fra barnefædre der er kendt bidragspligtige til samme barn, vedtages enstemmigt ved 3. behandling.

28. – Økonomi- og budgetminister Per Hækkerup besvarer i folketinget en forespørgsel af en række socialdemokratiske medlemmer med Tove Lindbo Larsen som ordfører om levnedsmiddelloven og dens administration. Han oplyser, at et udvalg om koordinering og forenkling af levnedsmiddellovgivningen, nedsat af landbrugsministeriet i april 1970, har stillet en række forslag bl. a. om en revision af levnedsmiddelloven af 1950, og at regeringen snarest muligt vil søge gennemført forskellige forslag, bl. a. om oprettelse af et levnedsmiddelråd til hjælp for administrationen. Hvad ressortfordelingen angår, mener ministeren, at de store grupper af animalske levnedsmidler indtil videre fortsat skal henhøre under landbrugsministeriet, medens de øvrige levnedsmidler og bestemmelser, der er fælles for alle varegrupper, især regler om tilsætningsstoffer, forurening, restkoncentrationer af bekæmpelsesmidler og medicin samt reglerne om forhandling i detailleddet, bør henlægges under ministeren for forureningsbekæmpelse. Under debatten udtaler Gerda Møller (k. f.) tvivl om, at der vil ske større fremskridt, når en væsentlig del af kontrollen fortsat skal ligge i landbrugsministeriet, og anbefaler, at lovgivningen samles i ét ministerium. Niels Jørgen Nielsen (v.) ønsker hele administrationen af levnedsmiddellovgivningen henlagt under landbrugsministeriet, der så bliver et landbrugs- og ernæringsministerium. Dagmar Andreasen (r. v.) anbefaler oprettelse af et særligt levnedsmiddelministerium, subsidiært samling af hele administrationen i handelsministeriet, og Morten Lange (s. f.) nævner,

at man måske kunne samle sagerne i et sundhedsministerium.

Valbak (r. v.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om en omstillingsydelse, noget større end folkepensionen, for personer, der i en højere alder mister deres erhverv eller arbejde i øvrigt som følge af strukturændringer i erhvervslivet. Det forudsættes, at modtageren af en sådan ydelse skal tilmeldes arbejdsformidlingen og være pligtig til at tage anvist arbejde, men kan arbejde ikke anvises, løber ydelsen indtil folke- eller invalidepension bliver aktuel 1. behandling 3/3.

Februar 1972

2. – Kulturminister Niels Matthiasen genfremsætter forslag til lov om film og biografer (se 13/1 1971) i ændret skikkelse. Udover bevillingsafgiftens bortfald ved indførelsen af fri biografnæring foreslås det nu, at billetafgiften, der efter det tidligere lovforslag skulle nedsættes fra 15 til 12½ pct. af entréindtægten, straks ved lovens ikrafttræden 1/7 1972 nedsættes til 10 pct. og derefter aftrappes for helt at bortfalde fra 1/4 1975. Når afgifterne er helt bortfaldet, vil filmfonden have mistet en årlig indtægt på ca. 27 mill. kr., og det bestemmes derfor, at staten fra det tidspunkt, hvor filmfondens likvide formue er opbrugt, overtager udgifterne ved filmfondens, fremtidig det danske filminstituts, virksomhed. I formålsparagraffen for filminstituttet nævnes det udtrykkeligt, at et af formålene er at drive filmskolen eller eventuelt en anden form for filmkunstnerisk og filmteknisk uddannelse som led i en fælles basisuddannelse for flere beslægtede medier. Statens filmcentral (reglerne herom udskilles ikke som foreslået af den forrige regering i en særlig lov), skal fremtidig have til opgave at producere og indkøbe kortfilm til undervisnings- og oplysningsformål og kortfilm med overvejende kunstnerisk sigte samt distribuere sådanne film i det omfang, distributionen ikke varetages af andre organer, og i konsekvens heraf nedlægges det nuværende kortfilmråd. En anden væsentlig ændring i forhold til det tidligere lovforslag er, at der åbnes adgang for filminstituttet til udover at yde lån eller garanti for lån til produktion af spillefilm, i særlige tilfælde at gå ind som producent eller medproducent af en film. Instituttet får også mulighed for selv at importere og forevise kunstnerisk værdifulde film og film, der skønnes særlig egnede for børn.

Økonomi- og budgetminister Per Hækkerup fremsætter forslag om ændring af lov om tjenestemandspension og lov om pensionering af civilt personel m. v. i forsvaret. Lovforslaget indeholder visse overgangsbestemmelser, der har været optaget som tekstanmærkninger på tillægsbevillingsloven for 1970–71, og som der fortsat er behov for. Bestemmelserne går bl. a. ud på ved pensionering i tidsrummet indtil 1/7 1973 at yde pensionstillæg i de tilfælde, hvor en tjenestemand eller hans enke ville have opnået en højere pension efter lønnings- og pensionsloven af 1958 end efter tjenestemandspensionsloven af 1969.

3. – Undervisningsminister Knud Heinesen fremsætter forslag om ændring af lov om folkeskolen m. fl. love. Ved lovforslaget udvides fra 1/4 1972 undervisningspligten fra 7 til 9 år, hvilket vil sige, at de elever, der nu går i 7. klasse, skal fortsætte i en 8. og senere i en 9. klasse. Det bestemmes videre, at undervisningspligten fremtidig indtræder 1/8 i det år, barnet fylder 7 år; optagelse kan dog finde sted såvel et år tidligere som et år senere. Efter lovforslaget henlægges afgørelsen af, om en elev, der er oprykket fra 7. klasse, skal optages i 8. klasse eller 1. realklasse, til elevens forældre efter samråd med eleven og den hidtidige skole. Lovforslaget er et led i gennemførelsen af folketings-

beslutning af 31/5 1969 om en reform af de grundlæggende skoleuddannelser, og ministeren bebuder, at der med henblik på gennemførelse af andre punkter i folketingsbeslutningen senere i folketingsåret 1971–72 vil blive fremsat lovforslag om ændring af folkeskolens formål, struktur og fagkreds.

Folketinget foretager 1. behandling af det radikale forslag til folketingsbeslutning om medbestemmelse for de ansatte i offentlig og privat virksomhed (se 16/12 1971).

Folketingets partier har taget regeringens ønske om at udsætte folkeafstemningen om EF til efterretning. Statsministeren vil dog først fastsætte datoen, når der er opnået større klarhed over det norske afstemningstidspunkt.

4. – Danmark anerkender samtidig med Norge, Sverige, Finland, Vesttyskland og Storbritannien den nye stat Bangla Desh (det tidligere Østpakistan).

Undervisningsminister Knud Heinesen fremsætter forslag til lov om forskningsråd og Planlægningsrådet for Forskningen. Den væsentligste ændring i forhold til loven om forskningsråd af 31/5 1968 er oprettelsen af Planlægningsrådet for Forskningen, der dels skal fortsætte Forskningens Fællesudvalgs virksomhed (rådgivning af regering og folketing), dels til en vis grad overtage Forskningsrådenes Centraludvalgs opgaver. Endvidere foreslås (mod fondsstyrelsens protest) loven om Rask-Ørsted Fondet ophævet, således at fondets opgaver og hidtidige bevillinger overtages af forskningsrådene. Planlægningsrådet skal bestå af 15 medlemmer, hvoraf ministeren frit udpeger de 8, medens de 7 skal repræsentere de 5 forskningsråd (for naturvidenskab, lægevidenskab, landbrugsvidenskab, samfundsvidenskab og humanistisk videnskab) samt Atomenergikommissionen og i forening Statens almindelige Videnskabsfond og Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd.

H. C. Toft (k. f.) fremsætter på de tre oppositionspartiers vegne forslag til folketingsbeslutning om udflytning af statsinstitutioner m. v., hvorefter det pålægges regeringen at fortsætte KVR-regeringens bestræbelser på dette område. I forslaget nævnes udflytning af motorregistreringskontoret til Tønder, af vandbygningsvæsenet til Thisted og af statens husdyrbrugforsøg til et egnsudviklingsområde. Endvidere ønsker man muligheden for at få Hedeselskabet eller dele deraf med i den påtænkte sammenlægning af skovvæsenet og klitvæsenet undersøgt og det nye direktorat placeret ligeledes i et egnsudviklingsområde. 1. behandling 1/3.

Folketinget færdigbehandler lovforslagene om ophævelse af alm. sportelreglement og ændring af toldloven (tilladelse til oprettelse af toldoplag i basishavne), der begge vedtages enstemmigt. Ved afstemningen om sidstnævnte undlader 19 r. v. og 4 s. f. at stemme, efter at tinget ved 2. behandling 2/2 med 98 stemmer mod 38 har forkastet et ændringsforslag fra r. v., der ønskede, at det blev præciseret i lovforslaget, at der kun kan gives tilladelse til at oprette toldoplag i Århus.

Ved folketingets 1. behandling af SF-forslaget til folketingsbeslutning om undersøgelse af offentlige og koncessionerede virksomheders medlemskab af private interesseorganisationer (se 7/12 1971) støtter den socialdemokratiske ordfører Erik Andersen forslaget, medens minister for offentlige arbejder Jens Kampmann er afvisende.

9. – Minister for offentlige arbejder Jens Kampmann fremsætter forslag til lov om udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster i jorden og på søterritoriet. Lovforslaget tilsigter skærpet og koordineret offentlig kontrol. Til udnyttelse af forekomster på landjorden kræves fremtidig tilladelse fra amtsrådene efter retningslinier fastsat af ministeriet. Hvor det drejer sig om udnyttelse af forekomster på søterritoriet, som er almeneje, bemyndiges ministeriet til at udstede tilladelser i form af

eneretstilladelser for et eller flere af sømaterialerne eller for hele eller nærmere afgrænsede dele af søterritoriet. I lovforslaget er også optaget bestemmelser i andre love om, at der kan gives eneretsbevilling til efterforskning og udnyttelse af visse forekomster som olie og gas på søterritoriet. Da man har fundet det rigtigst, at de samme regler skal gælde for det danske sokkelområde som for søterritoriet, fremsætter justitsminister K. Axel Nielsen samtidig forslag om ændring af lov om kontinentalsoklen, hvorefter der bliver mulighed for også at give eneretsbevillinger på kontinentalsoklen. Udvinding af materialer på landjorden, der ved lovforslagets fremsættelse allerede er i gang eller planlagt, berøres i almindelighed ikke af loven, men sådan virksomhed skal registreres, og der er i lovforslaget hjemmel for i givet fald helt eller delvis at forbyde indvindingen.

Boligminister Helge Nielsen fremsætter tre lovforslag, der ligesom det af ministeren for offentlige arbejder fremsatte (se ovenfor) af regeringen tillægges væsentlig betydning i forbindelse med Danmarks eventuelle tilslutning til EF (den såkaldte afværgelovgivning).

Efter forslag til lov om erhvervelse af fast ejendom til fritidsformål skal staten kunne anvende 100 mill. kr. årlig i 10 år til køb af jord eller til udlån til kommuner, amtskommuner eller almennyttige foretagender til køb af jord til sommerhusbebyggelse, feriecentre, campingpladser, kolonihaver og almene rekreative formål, og boligministeren får bemyndigelse til at pålægge og tinglyse forkøbsret for staten på nærmere angivne ejendomme i landzone eller udlagte sommerhusområder. Forkøbsretten skal dog ikke kunne gøres gældende ved familieoverdragelser og arveerhvervelser. Hvor det er af væsentlig betydning at råde over en ejendom for at kunne gennemføre en plan til fremme af befolkningens rekreative interesser, åbner lovforslaget adgang til ekspropriation. Ministeren understreger dog, at denne adgang tænkes udnyttet med betydelig tilbageholdenhed.

Efter forslag til lov om sommerhuse og campering m. v. kræves der tilladelse til udleje eller fremleje af sommerhuse, når der er tale om erhvervsmæssig udlejning, samt i alle tilfælde, hvor udlejningen foretages af et selskab, en forening el. lign. Endvidere kræves der efter forslaget tilladelse såvel til ikke-erhvervsmæssig udleje af sommerbeboelse på længere tid end 1 år som til udleje til campering, når der enten er tale om erhvervsudlejning eller udlejning på længere tid end en normal ferie. I lovforslaget findes desuden to sæt regler, som ikke fandtes i den forrige regerings lovforslag (se 3/6 1971). Det ene sæt bestemmelser gør det muligt at påbyde, at ejeren af fast ejendom på mindst 1 ha i et udlagt sommerhusområde inden 2 år skal udnytte ejendommen i overensstemmelse med formålet med fastlæggelsen af det pågældende sommerhusområde. Det andet nye sæt af bestemmelser skal hindre, at selskaber, foreninger, institutioner og lign. erhverver fast ejendom til rekreative formål, medmindre der opnås tilladelse fra boligministeriet.

Det sidste af de tre lovforslag, forslag om ændring af lov om by- og landzoner, bemyndiger boligministeren til at give nærmere direktiver for de lokale myndigheders administration af landzonebestemmelserne og til i særlige tilfælde at overtage afgørelsen af en sag, der verserer for de lokale zonelovsmyndigheder.

10. – Orla Møller (s.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et udvalg på 17 medlemmer til sammen med økonomi- og budgetministeren at gennemgå budgetoverslagene for 1973/74 – 1975/76 med besparelser for øje. Forslaget gennemføres samme dag og vedtages ved 2. (sidste) behandling enstemmigt; Johan Philipsen (v.) undlader at stemme.

Niels Helveg Petersen fremsætter på det radikale venstres vegne tre lovforslag: om oprettelse af et hovedstadsråd, om kommunal og amtskommunal udligning i hovedstadsområdet og om revision af den kommunale inddeling i Københavns amts-

rådskreds. Lovforslagene er i overensstemmelse med hovedstadsreformudvalgets forslag i betænkning af 1971 og fremsættes ud fra den betragtning, at det haster så stærkt med at komme i gang med den overordnede planlægning i hovedstadsområdet, at man straks må gennemføre en eventuel midlertidig løsning, uanset om man senere vælger at oprette et hovedstadsamt omfattende Københavns og Frederiksberg kommuner samt Københavns, Frederiksborg og Roskilde amter. Hovedstadsrådet skal bestå af 37 medlemmer valgt af Københavns borgerrepræsentation, Frederiksberg kommunalbestyrelse og de tre amtsråd og skal løse opgaver i forbindelse med regionalplanlægning, kommunal planlægning, det overordnede vejnet og den kollektive trafik, hovedkloakering og rensningsanlæg, vandindvinding og -distribution, sygehusvæsenet samt finansiering af fællesopgaver inden for hovedstadsområdet. Den økonomiske udligning mellem mere velstillede og mindre velstillede områder skal ske gennem tilskud efter faste kriterier, og det tredie lovforslag giver indenrigsministeren bemyndigelse til at gennemføre ændringer i den kommunale inddeling i Københavns amt efter de samme principper, som er lagt til grund for kommuneinddelingen i det øvrige land. 1. behandling 5/4 sammen med regeringsforslagene om samme emne (se 3/3).

Forsvarsminister Kjeld Olesen fremsætter forslag til militær straffelov og forslag til militær retsplejelov. Ud fra ønsket om den størst mulige tilnærmelse til de borgerlige love ophæves de specielle militære straffearter kvarterarrest og vagtarrest til fordel for bøde og hæfte. Samtidig foreslås området for anvendelse af disciplinærmidler udvidet, således at der sker en afkriminalisering af forseelser af mindre betydning. Ansvaret for rejsning af tiltale i militære straffesager henlægges til generalauditøren og auditørerne, men før det besluttes, om tiltale skal rejses, skal der forhandles med rettergangschefen, som i tilfælde af uenighed med auditøren kan forlange sagen forelagt generalauditøren, evt. forsvarsministeren til afgørelse. Hvad angår kompetencen til at fastsætte straf uden dom, foreslås det, at frihedsstraffe under normale forhold kun kan fastsættes af auditørerne, medens irettesættelser og bødestraffe af praktiske grunde også skal kunne pålægges af rettergangschefer og andre militære chefer, ligesom kompetencen til at anvende disciplinarmidler fortsat skal ligge hos de militære chefer. Under særlige forhold (orlogsskibe på togt, militære enheder i Grønland eller uden for landets grænser) skal rettergangscheferne fortsat kunne fastsætte frihedsstraffe uden dom, og i krigstid vil de militære chefers straffemuligheder ifølge lovforslaget kunne udvides, således at samtlige afgørelser vedrørende straffe, der pålægges uden dom, henlægges til dem.

Minister for offentlige arbejder Jens Kampmann fremsætter forslag om ændring af postloven. Forslaget går ud på, at der fra 1/5 gennemføres takstforhøjelser, som ventes at ville indbringe 94 mill. kr. årligt. Ministeren oplyser, at postsektorens underskud i finansåret 1971–72 anslås til 100 mill. kr., og at post- og telegrafvæsenets overskud er faldende, og siger, at lovforslaget er en videreførelse af bestræbelserne for at opnå, at postsektoren er økonomisk uafhængig af telesektoren, der giver overskud. Ministeren oplyser i øvrigt, at postbesørgelsen af dagblade, ugeblade og tidsskrifter, som ikke omfattes af takstforhøjelserne, for tiden regnes at give et underskud på omkring 91 mill. kr. på årsbasis.

Boligminister Helge Nielsen fremsætter to lovforslag: om ændring af byggeloven og om ændring af byggelov for staden København. Ved lovforslagene tilvejebringes der hjemmel for at fastsætte regler om kontrol med fabrikation, installation og drift af fyringsanlæg for at bekæmpe partikelforurening, jfr. forslaget om begrænsning af svovlindholdet i brændselsolie (se 7/12 1971). Endvidere indeholder lovforslagene bestemmelser, der skal gøre det muligt at bekæmpe støj fra byggepladser samt at sikre, at der ved byggeriet tages hensyn til

bevægelseshæmmedes behov for særlige indretninger.

Arbejdminister Erling Dinesen fremsætter forslag om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring. Herefter forhøjes fra 1/4 dagpengene fra 80 til 90 pct. af det enkelte medlems sædvanlige arbejdsfortjeneste, og der indføres pristalsregulering af beregningsgrundlaget for dagpengene. Da maksimum for dagpenge (fra 1/4 106 kr.) bevares, vil disse ændringer især komme de lavtlønnede arbejdsløse til gode. En anden bestemmelse giver adgang til at fravige kravet om bopæl her i landet som betingelse for at blive medlem af en anerkendt arbejdsløshedskasse, således at »grænsegængere« fra Sverige og Vesttyskland får mulighed for at blive medlem. Endvidere bestemmes det, at kasserne skal kunne anvende 15 mod hidtil 10 pct. årligt af formuen til administration og kontingentnedsættelse.

11. – Justitsminister K. Axel Nielsen fremsætter forslag til lov om nedsættelse af et udvalg til at følge forsvarets og politiets efterretningstjenesters virksomhed. De partier, der er repræsenteret i det udenrigspolitiske nævn, indstiller hvert ét medlem til udvalget, og regeringen udpeger formanden. Ministeren understreger, at vedkommende minister fortsat vil have det fulde ansvar for virksomheden, hvoraf følger, at ministeren også vil have ansvaret for, hvilke oplysninger der meddeles udvalget.

Justitsministeren fremsætter endvidere forslag om ændring af retsplejeloven og myndighedsloven, hvorefter antallet af retskredse nedskæres fra 105 til 77 og antallet af politikredse fra 72 til 48. Når de foreslåede inddelinger er gennemført, vil ingen kommune være delt mellem flere retskredse eller politikredse. For København, Frederiksberg og Københavns amt indeholder lovforslaget forslag om sammenlægning af Københavns og Tårnby rets- og politikredse, idet en almindelig revision for dette område udskydes, indtil den fremtidige kommunale struktur er fastlagt. I forbindelse med revisionen af retskredsinddelingen foreslås antallet af dommere ved underretterne forøget fra 159 til 171, og at der i Odense, Ålborg og Randers oprettes kollegiale by- og herredsretter ligesom i København og Århus. Det særlige notarialkontor for København foreslås nedlagt og notarialforretningerne henlagt til Københavns byret, og værgebeskikkelser skal fra magistraten henlægges til skifteretten ligesom i det øvrige land.

Endelig fremsætter justitsministeren forslag om ændring af retsplejeloven (Prøvelse af beslutning om adoption uden samtykke). Lovforslaget indeholder de regler, der skal gælde for behandlingen af sager, der indbringes for retten efter bestemmelsen i § 11 i forslaget til ny adoptionslov (se 17/11 1971). Det drejer sig om sager, hvor justitsministeriet eller overøvrigheden har besluttet, at adoptionsbevilling eller tilladelse til adoption skal meddeles, selv om forældrene eller værgen ikke har samtykket eller har tilbagekaldt et tidligere givet samtykke (»glemte børn« i institutioner).

14. – Omkring en trediedel af universitetslærerne i Danmark, deraf 234 professorer, har underskrevet en resolution, der afleveres til undervisningsminister Knud Heinesen. I resolutionen kræver lærerne, at institutternes forskningsopgaver defineres og forvaltes af forskerne selv, at ansættelse i faste stillinger sker ud fra en vurdering af ansøgerens faglige kvalifikationer, og at vurderingen foretages af fagligt kompetente personer.

15. – Minister for forureningsbekæmpelse Jens Kampmann fremsætter forslag til lov om bortskaffelse m. v. af olie- og kemikalieaffald. Lovforslaget giver adgang til at pålægge enhver, hos hvem olie- eller kemikalieaffald fremkommer, pligt til at sørge for, at affaldet bortskaffes på forsvarlig måde ved regenerering eller destruktion. Loven vil umiddelbart blive anvendt på olieaffald, og inden for et år vil der blive udarbejdet en bekendtgørelse omfattende de såkaldte opløsningsmidler. Lovforslaget omfatter enhver offentlig og privat

virksomhed og enhver privat person, men i bekendtgørelsen om olieaffald vil man alene lade de centrale bestemmelser omfatte dem, hos hvem der ved forhandling eller anden erhvervsvirksomhed fremkommer olieaffald, for så vidt angår smøreolieaffald dog kun under forudsætning af, at det årlige smøreolieforbrug overstiger 300 l. Også for alle andre gælder reglen om, at enhver, der opbevarer, transporterer eller bortskaffer olieaffald, er ansvarlig for, at der ikke herved sker nogen forurening af omgivelserne, men er fritaget for den anmeldelses- og afleveringspligt, der omtales i udkastet til bekendtgørelse. Ifølge lovforslaget kan det pålægges kommunerne at oprette modtagestationer for affaldet, og ministeren nævner, at Kommunernes Landsforening i samarbejde med Københavns og Frederiksberg kommuner og Nyborg Tjærekompagni har dannet aktieselskabet »Kommunekemi«, der har til formål at regenerere eller destruere olie- og kemikalieaffald, og at der for Københavnsområdet allerede i tilslutning til »Amagerforbrænding« er oprettet en modtagestation »Solkemi«.

Indenrigsminister Egon Jensen fremsætter forslag om ændring af lov om kommunal indkomstskat. Ændringen går ud på med virkning fra og med indkomståret 1973 at ophæve visse kommuners adgang til at bestemme, at der ved beregningen af den kommunale indkomstskat anvendes lavere personfradrag end det, der gælder ved beregningen af statsskatten. Ministeren oplyser, at for indkomståret 1972 benyttes denne adgang kun i 13 kommuner.

Vivike (s. f.) fremsætter forslag om ændring af vandløbsloven. Efter lovforslaget skal staten yde tilskud og lån til kommuner og industrivirksomheder til etablering af effektive spildevandsrensningsanlæg. Forslaget indeholder endvidere forbud mod at udlede afløb fra stalde og møddingsvand i vandløb og bestemmer, at tykrensning af drænledninger ikke må ske på de tider af året, hvor vandløbene er vandfattige og derfor særlig udsat for forgiftning. 1. behandling 17/3.

Holger Hansen (v.) fremsætter forslag til folketingbeslutning vedrørende den regionale befolknings- og erhvervsudvikling og forslag til folketingsbeslutning om lokaliseringsrådgivning. På baggrund af egnsplanrådets prognose for hovedstadsområdets udbygning i de kommende 15 år og landsplanudvalgets skøn, hvorefter 60 pct. af befolkningstilvæksten i samme tidsrum vil finde sted i hovedstadsområdet, ønskes der snaret muligt gennemført en overordnet planlægning for at opnå en bedre balance i erhvervs- og befolkningsudviklingen. I forslaget om lokaliseringsrådgivning foreslås oprettet et lokaliseringsråd, som skal overtage egnsplanrådets og landsplanudvalgets opgaver, og det skal kunne pålægges virksomheder, der planlægger etablering, grundkøb eller udvidelser i hovedstadsområdet, at give lokaliseringsrådet underretning herom, så rådet kan orientere virksomheden om mulighederne for placering et andet sted. 1. behandling 15/3.

16. – Socialminister Eva Gredal fremsætter forslag om ændring af lov om sygeforsikring og forslag om ændring af lov om forsikring mod følger af ulykkestilfælde. Efter lovforslagene skal der fra 1/4 1972 ske en ajourføring og harmonisering af maksimum for dagpengene ved sygdom, fødsel og arbejdspladsulykker, således at de kommer på højde med dagpengene under arbejdsløshed (se 10/2). Maksimum for dagpenge i disse tilfælde bliver herefter for forsørgere 106 (hidtil 67,50) kr., for ikke-forsørgere 86 (54) kr. og for ikke-forsørgere under 18 år 43 (27) kr., dog således, at dagpengene i intet tilfælde kan overstige 90 (hidtil 80) pct. af den sædvanlige arbejdsindtægt. De nye maksimumssatser for lønarbejderdagpenge for forsørgere skal også gælde for den frivillige dagpengeforsikring gennem sygekasserne, desuden foreslås det at forhøje dagpengene for ikke-selverhvervende husmødre fra 30 til 40 kr. De samlede merudgifter ved forhøjelsen af sygedagpengene anslås til 250 mill. kr. for et år, heraf til-

vejebringes ca. 160 mill. kr. ved forhøjelse af arbejder- og arbejdsgiverbidraget til dagpengefonden fra henholdsvis 5,5 til 9,5 og 11 til 19 øre pr. arbejdstime, således at merudgiften for staten bliver ca. 90 mill. kr.

Socialministeren fremsætter endvidere forslag til lov om den sociale ankestyrelse samt som konsekvens heraf forslag om ændret ankeadgang i en lang række sociale love, idet den sociale ankestyrelse skal overtage de ankefunktioner, som hidtil er udøvet af ankenævnet for invalideforsikringsretten, ulykkesforsikringsrådet, åndssvageforsorgens centralnævn og landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg samt socialministeriet. Derimod bevares revalideringsnævnet indtil de amtsankenævn, som er foreslået af socialreformkommissionen, er etableret, hvilket efter regeringens opfattelse først bør ske, når andre led af socialreformen og amternes placering i socialforvaltningen er afklaret. Ankestyrelsen skal ledes af en styrelseschef og et antal ankechefer og desuden bestå af et antal medlemmer, der beskikkes efter indstilling af Arbejdsgiverforeningen, LO, de kommunale organisationer samt folke- og invalidepensionisternes organisationer, og ved en sags afgørelse skal deltage to ankechefer og to beskikkede medlemmer. Den ene af ankecheferne er formand, og formandens stemme er udslaggivende ved stemmelighed.

Finansminister Grünbaum fremsætter forslag om ændring af lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m. m., hvorefter der i sager om afgiftsgodtgørelse til invaliderede bliver klageadgang til den sociale ankestyrelse (se ovenfor).

Handelsminister Erling Jensen fremsætter forslag til lov om egnsudvikling. For at animere til stærkere udnyttelse af lovens tilbud om støtte foreslås det, at staten i stedet for at garantere for lån i pengeinstitutterne skal kunne give direkte lån til en rente under markedsrenten, en ordning, som i de særlige egnsudviklingsområder kan kombineres med det i 1969 indførte investeringstilskud. Der skal herudover stadig kunne ydes lån til kommuner til opførelse af industrihuse. Lovforslaget giver også mulighed for at yde flyttetilskud til virksomheder, der flytter til et egnsudviklingsområde, herunder også tilskud til flytning af nøglemedarbejdere samt lån til anskaffelse af boliger til disse medarbejdere. Det årlige lånebeløb, som staten stiller til rådighed, andrager for 1972–73 20 mill. kr., for 1973–74 75 mill. kr. og derefter 95 mill. kr., hvortil kommer 5 mill. kr. som lån eller tilskud til kommuner til grundlagsinvesteringer i særlige tilfælde. Ministeren oplyser, at der siden den første egnsudviklingslov i 1958 er givet tilsagn om finansieringsbistand i ca. 500 tilfælde, nemlig 480 mill. kr. til garantier, 144 mill. kr. til industrihuse og 50 mill. kr. i tilskud. Tab har ikke kunnet undgås, men har kun i enkelte tilfælde været betydelige.

Kurt Brauer (s. f.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om fremstilling og distribution af lægemidler, hvorefter apotekerne skal overtages af staten og et statsselskab forestå levering af forarbejdede og uforarbejdede lægemidler til apotekerne, ligesom staten skal kunne overtage eller oprette virksomheder til produktion af medicin og andre lægemidler. 1. behandling 24/3.

Det lønregulerende januarpristal, der er beregnet til 106,2, udløser en dyrtidsportion, svarende til godt 2 mia. kr. i forøgede lønninger og socialydelser.

17. – Finansminister Grünbaum fremsætter forslag til toldlov med en del af de ændringer, der skal foretages ved Danmarks eventuelle indtræden i EF. I lovforslaget mangler de (endnu ikke foreliggende) regler om samhandelen med de EFTA-lande, der ikke indtræder i EF, og selve toldtariffen, som man endnu ikke har nået at udarbejde. Med hensyn til toldforvaltningsbestemmelserne ændres der ikke ved de væsentligste elementer i den toldbehandlingsreform, som indførtes ved den gældende toldlovs ikrafttræden 1/4 1971, men indtræden i EF vil medføre en afkortning

af længden af den kredit, der gives med betaling af told og afgifter af indførte varer, dog kan Danmark indtil udgangen af 1974 beholde de nuværende regler, hvorefter der er en gnstl. kredittid for told på ca. 3 måneder og for afgifter på 1 ½ måned mod 30 dage for både told og afgifter i fællesmarkedslandene. Spørgsmålet er dog af mindre betydning, da tolden af den overvejende del af de varer, der indføres fra de nuværende fællesmarkedslande fra 1/1 1975 kun vil være 40 pct. af de nugældende toldsatser, og når overgangsperioden er afsluttet i løbet af 1977, vil noget over 80 pct. af vareindførselen her til landet være toldfri. Den toldfri indførsel vil da omfatte alle varer, der indføres fra de andre EF-lande, den væsentligste del af indførselen fra de EFTA-lande, der ikke er indtrådt i EF, men har indgået en frihandelsaftale med EF-landene, og en væsentlig del af indførselen fra de lande, der omfattes af EF's associeringsaftaler og præferenceordninger for udviklingslande. Samtidig vil den gradvise tilnærmelse af de danske toldsatser til Fællesskabernes toldtarif være ført til ende.

Indenrigsminister Egon Jensen fremsætter forslag til lov om fremgangsmåden ved ændring af landets inddeling i kommuner og amtskommuner til afløsning af de nu forældede regler i landkommunallovens kap. III. Efter lovforslaget kan de helt små grænsereguleringer som hidtil afgøres af indenrigsministeren på egen hånd. Alle øvrige sager om grænseændringer skal behandles af et særligt inddelingsnævn, bestående af repræsentanter for Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen og indenrigsministeriet, og hvis nævnet anbefaler en ændring af den kommunale inddeling, kan indenrigsministeren gennemføre den, medmindre der er tale om et område, der omfatter mere end 500 beboere, ændring i antallet af kommuner eller overflytning af en kommune fra én amtskommune til en anden. I disse tilfælde kræves yderligere tilslutning fra et folketingsudvalg på 17 medlemmer.

Indenrigsministeren fremsætter endvidere forslag til lov om skolelægeordning, der skal træde i kraft 1/8 1972. Herefter har kommunerne pligt til at sørge for, at der findes skolelægeordninger med ansatte læger, sygeplejersker, sundhedsplejersker og hjælpepersonale, men forslaget begrænser den obligatoriske skolelægeordning til børn i børnehaveklasser og børn i den undervisningspligtige alder. Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte at tilbyde børn over den undervisningspligtige alder forebyggende helbredsundersøgelser. Små kommuner henvises til at danne forbund for ansættelse af skolelæge. Et sagkyndigt udvalg har anbefalet, at alle børn vejes og måles og får syn og hørelse undersøgt en gang om året, men at skolelægerne derudover i højere grad end hidtil beskæftiger sig med de børn, der virkelig har sundhedsmæssige problemer.

Landbrugsminister Ib Frederiksen fremsætter forslag om ændring af lov om afgift til matrikeldirektoratet for ekspedition af udstykningssager. Afgiften foreslås forhøjet fra 200 til 300 kr., og forhøjelsen anslås at ville give et merprovenu på 4 mill. kr. årligt.

Folketinget vedtager ved 3. behandling enstemmigt forslaget om ændring af retsplejeloven (se 19/10 1971), hvorefter de tre former for forkyndelse: brevforkyndelse, postforkyndelse og forkyndelse ved stævningsmand, ligestilles, således at den, der skal iværksætte forkyndelsen, selv kan vælge formen. Ved 2. behandling 15/2 er videregående konservative ændringsforslag blevet forkastet med 92 stemmer mod 19.

Minister for offentlige arbejder Jens Kampmann træffer aftale med skibsreder Mærsk McKinney Møller om 2 års forlængelse af Dansk Undergrunds Consortium's efterforskningsperiode (se 6/9 1971). Til aftalen er knyttet et protokollat, hvori det hedder, at A. P. Møller vil søge udvirket, at den væsentligste del af DUC's olieproduktion forelebig de første 3 år bringes til danske raffinaderier. A. P. Møller vil videre virke for, at det i løbet af et par år bliver muligt at udføre borearbejde på dansk Nordsøområde med dansk boreplat-

form, at danske uddannes til deltagelse i olieboringsoperationerne, at der i størst mulig udstrækning benyttes danske forsyningsbåde på dansk sokkelområde, at helikoptertjenesten efterhånden udføres af danskejede helikopterselskaber, og at der efterhånden opbygges en større forsyningsbase i Esbjerg eller Hanstholm. A. P. Møller har også erklæret sig villig til at deltage, eventuelt ved aktietegning, i etableringen af det planlagte gastransmissionsselskab (se 16/3), og hvis nationaløkonomiske og driftsøkonomiske forhold tilsiger det, vil A. P. Møller til sin tid være villig til at forhandle med regeringen om et samarbejde om raffinering i Danmark af en væsentlig del af den indvundne olie. Sådanne forhandlinger tilsigtes optaget, når produktionen måtte have nået en størrelsesorden af 3 mill. tons, dog senest i midten af 1974.

18. – Forhandlinger mellem staten og Akademikernes Centralorganisation resulterer i, at de overenskomstansatte akademikere i statens og kommunernes tjeneste opnår samme lønforbedringer som tjenestemændene sidste år (med tilbagevirkende kraft fra 1/4 1971).

19. – Nordisk Råds afgående præsident Ib Stetter foreslår ved åbningen af rådets 20. session i Helsingfors direkte valg til rådet, samling af de politiske partier i grupper på tværs af landegrænserne og afholdelse af en ekstra session til efteråret.

23. – Danmark og USA har truffet aftale om, at det danske og færøske laksefiskeri ved Grønland skal aftrappes og helt ophøre med udgangen af 1975, medens de grønlandske fiskere ligesom nu årligt må fange 1100 t laks inden for fiskerigrænsen.

24. – Nordisk Råds 20. session slutter. Et af sessionens resultater er en opfordring til det nordiske ministerråd om snarest at gennemføre et handlingsprogram med konkrete forslag til fælles foranstaltninger for at styrke og udvide samarbejdet først og fremmest med hensyn til erhvervspolitik, regionalpolitik og miljøpolitik. Der oprettes straks et midlertidigt sekretariat for ministerrådet med sæde i Oslo.

29. – Statsminister J. O. Krag fremsætter lovforslag om Dronning Margrethe den Andens civilliste og om årpenge for Dronning Ingrid. Statsydelsen til Dronning Margrethe foreslås fastsat til samme beløb som ydelsen til Kong Frederik, dvs. pr. 1/10 1971 8.267.000 kr. årlig og årpengene for Dronning Ingrid til 1.525.000 kr., det samme som Dronning Margrethe oppebar som tronfølger. Beløbene reguleres efter de samme regler, som gælder for statens tjenestemænd.

Minister for offentlige arbejder Jens Kampmann fremsætter lovforslag om videreførelse af Køgebugtbanen fra Vallensbæk til Køge. Udgifterne ved gennemførelsen af en dobbeltsporet S-bane fra Vallensbæk til Køge anslås til 220 mill. kr., hvortil kommer udgifterne til udbygning af depotværksteder og strømforsyning på det eksisterende net samt til anskaffelse af yderligere rullende materiel. S-banen fra København til Vallensbæk vil blive sat i drift 1/10 1972. Under forudsætning af, at lovforslaget gennemføres inden 1/7, vil arbejdet på den 4 1/2 km lange strækning Vallensbæk–Hundige kunne påbegyndes i 1973.

Socialminister Eva Gredal fremsætter forslag om ændring af lovene om folke-, invalide- og enkepension samt af omsorgsloven. På baggrund af lønforbedringerne for de lavestlønnede på det private arbejdsmarked og i overensstemmelse med ændringsforslag stillet af s. og s. f. til den foregående regerings lovforslag (se 21/4 1971) foreslås grundbeløbene med virkning fra 1/10 1972 forhøjet i forhold til de beløb, der kommer til udbetaling pr. 1/4 (se 21/10 1971) med normalt 46 kr. månedlig for ægtepar, når begge ægtefæller er berettiget til pension, og 30 kr. for enlige. Foruden forhøjelsen af disse og andre satser indeholder forslagene bestem-

melser om, at socialministeren skal forhandle med Folkepensionistforeningernes og Invalideorganisationernes Kontaktudvalg, inden der fremsættes lovforslag om ændring af pensionsydelserne. Lovforslagenes gennemførelse vil medføre merudgifter, der for 1972–73 og 1973–74 anslås til henholdsvis 148 og 301 mill. kr., for statens vedkommende henholdsvis 118 og 271 mill. kr.

Marts 1972

1. – Kirkeminister Dorte Bennedsen fremsætter forslag til lov om valgmenigheder med en række ændringer i den nugældende lov, der i det væsentlige stammer fra 1903. Forskellige forældede bestemmelser foreslås ophævet, bl. a. – under hensyn til præstemangelen – bestemmelsen om, at en valgmenigheds anerkendelse kan tages tilbage, dersom der ikke inden 6 måneder efter at ledighed er indtrådt foreligger indstilling om stadfæstelse af en ny præst for menigheden. Med den samme begrundelse foreslås det at ophæve reglen om, at ingen kan få stadfæstelse som præst for mere end én valgmenighed.

3. – Indenrigsminister Egon Jensen fremsætter fire lovforslag der udgør første etape af hovedstadsreformen – det sidste led af den almindelige kommunalreform, der for det øvrige land blev gennemført pr. 1/4 1970.

Efter forslag til lov om en amtskommune i hovedstadsområdet samles Københavns, Frederiksborg og Roskilde amter samt Københavns og Frederiksberg kommuner 1/4 1977 under ét amtsråd, der overtager samtlige amtskommunale opgaver i området, herunder de af København og Frederiksberg hidtil varetagne sekundærkommunale opgaver. Allerede ved de kommunale valg i 1974 skal der vælges et fælles amtsråd, som i tiden 1974–77 alene varetager de særlige fællesopgaver for området, men i 1977 afløser de tre eksisterende amtsråd som amtsråd for den nye amtskommune og herefter varetager såvel de særlige fællesopgaver som samtlige traditionelle amtskommunale opgaver. Det fælles amtsråd skal i den nævnte overgangsperiode i forbindelse med de særlige fællesopgaver også administrere en særlig udviklingsstøtte til kommunerne og i øvrigt forberede oprettelsen af den nye amtskommune. Det nye fælles amtsråd skal bestå af 59 medlemmer, der vælges i 8 valgkredse, således at yderområderne (Frederiksborg og Roskilde amtskredse) sikres overrepræsentation i forhold til deres folketal.

Efter forslag til lov om udligning i hovedstadsområdet skal der med virkning fra 1974–75 etableres en særlig udligningsordning for kommunerne i området. For perioden 1974–77 foreslås endvidere en tilsvarende sekundærkommunal udligningsordning. De kommuner, der har en større andel af områdets samlede beskatningsgrundlag end af områdets samlede udgiftsbehov, skal yde bidrag til de kommuner, hvis andel af det samlede beskatningsgrundlag er mindre end deres andel af det samlede udgiftsbehov. Da den foreslåede udligningsordning for hovedstadsområdet først træder i kraft 1/4 1974, bestemmer det tredie lovforslag, om ændring af forskellige lovbestemmelser om udligning mellem kommuner i hovedstadsområdet, at de tre nugældende særlige udligningsordninger inden for hovedstadsområdet forlænges for 1973–74.

Ved forslag til lov om ændring af den kommunale inddeling i Københavns amtsrådskreds tilsigtes en begrænset revision af den kommunale inddeling i dette område, der var holdt uden for den kommunale inddelingsreform i 1970.

Vedrørende anden etape af hovedstadsreformen oplyser ministeren, at der senest i folketingsåret 1972–73 vil blive fremsat

lovforslag med detaljerede regler for det kommende amtsråds varetagelse af de særlige fælles opgaver, dvs. planlægnings- og samordningsfunktioner med hensyn til regionplanlægning, trafik, spildevandsafledning samt vandforsyning og senere også sygehusvæsen. Det første af disse lovforslag, forslag til lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet, fremsættes af boligministeren samtidig med fremsættelsen af indenrigsministerens fire lovforslag.

Folketinget vedtager enstemmigt ved 3. behandling forslag til lov om konsulære forbindelser (se 18/11 1971).

LO's repræsentantskab vedtager at optage et lån på 30 mill. til dækning af Apressens underskud det sidste år og bestemmer, at bladene fremtidig skal klare sig med et årligt driftstilskud på 10 mill. kr.

7. – Efter at den norske regering har fastsat datoen for folkeafstemningen om optagelse i EF til 24.–25./9, bestemmer statsminister J. O. Krag, at den danske folkeafstemning skal finde sted 2/10.

Budget- og økonomiminister Per Hækkerup og tjenestemændenes organisationer slutter aftale om forhøjelse af lønningerne med gnstl. 2,67 pct. Alle tjenestemændene får en forhøjelse på 2 pct., men herudover ydes der et ikke-pensionsgivende tillæg, der for tjenestemænd i lønklasse 12 eller derunder udgør 1,5 pct. af skalalønnen med dyrtidstillæg. På de højere skalatrin aftrappes forhøjelsen for helt at bortfalde på skalatrin 40.

8. – Finansminister Grünbaum fremsætter forslag om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. og forslag om ændring af lov om frigørelsesafgift m. v. af fast ejendom. Formålet med lovforslagene er en skærpet beskatning af de arbejdsfrie indtægter, der bl. a. opstår i form af kapitalgevinster ved værdistigning på jord og anden fast ejendom samt at modvirke urimelige skattegevinster ved de såkaldte legale skatteunddragelser. Det foreslås, at skattesatsen for den særlige indkomst hos personer, der ved lov af 9/6 1971 forhøjedes fra 30 til 40 pct., nu yderligere forhøjes til 50 pct., hvorved kapitalvindingsskatten i højere grad end hidtil kommer i niveau med den almindelige indkomstskat. Samtidig forhøjes det skattefri fradrag fra 3000 til 6000 kr., hvilket vil medføre, at en række jubilæumsgratialer og fratrædelsesgodtgørelser friholdes for særlig indkomstskat. For det andet foreslås det at inddrage en større del end hidtil af fortjenesten ved afståelse af fast ejendom under kapitalvindingsbeskatningen ved at nedsætte det skattefri tillæg til anskaffelsessummen, dog bevares det særlige skattefri inflationstillæg på 6 pct. pr. år uændret, og en- og tofamilieshuse vil fortsat være undtaget i samme omfang som hidtil. Endelig ophæves fritagelsen for beskatning af skades- og ekspropriationserstatninger. Provenuet er for indkomståret 1973 skønsmæssigt beregnet til ca. 45 mill. kr.

Ved det andet lovforslag foreslås afståelsesafgiften, der svares første gang en landejendom handles efter at frigørelsesafgiftspligt er indtrådt, ophævet. Afståelsesafgiften udgør 60 pct. af forskellen mellem salgssummen og ejendomsværdien ved første vurdering efter inddragelsen i en byzone eller et sommerhusområde, til gengæld betales der ikke særlig indkomst- eller kapitalvindingsskat, men det foreslås nu, at der i stedet for afståelsesafgiften opkræves særlig indkomstskat. Reglerne om frigørelsesafgift bevares, men således at frigørelsesafgiften fradrages i en senere særlig indkomstskat, hvorved den kommer til at virke som en forlods del af den kapitalvindingsskat, der skal betales ved den første afståelse. Efter lovforslaget bortfalder fremtidig de såkaldte § 6 B-erklæringer, og muligheden for henstand med betaling af frigørelsesafgift, når ejendommen sælges til børn eller svigerbørn, afskaffes.

Finansministeren fremsætter endelig forslag om ændring af lov om afgift af arv og gave. Efter lovforslaget forhøjes afgiften for alle arveklasser, og for store arvelodder er der, især når arvingen er ube-

slægtet eller fjernere beslægtet med arveladeren, tale om meget mærkbare forhøjelser. For arv, der tilfalder det offentlige eller foreninger, legater, selskaber, stiftelser o. lign., forhøjes afgiften fra 30 til 35 pct. Drejer det sig om almennyttige og almenvelgørende stiftelser og legater, kan arveafgiften efter de gældende regler nedsættes til 10 pct., medens afgiften efter forslaget skal kunne nedsættes til 12 pct. i disse tilfælde. De foreslåede forhøjelser skønnes på årsbasis at ville indbringe ca. 65 mill. kr.

Boligminister Helge Nielsen fremsætter forslag om ændring af lov om realkreditinstitutter. Formålet er at nedbringe beboerindskuddene og dermed medvirke til, at de dyre lejligheder i det almennyttige byggeri kan udlejes. Det foreslås, at grænsen for lån i det almennyttige boligbyggeri, der ved realkreditforliget i 1970 nedsattes fra 94 til 90 pct., igen forhøjes til 95 pct., og da det ventes, at landsbyggefonden kan tilskyde 2 pct., bliver indskuddet herefter kun 3 pct. mod nu 6 pct. Lånegrænsen har hidtil i praksis været 92 pct., fordi boligministeren har haft bemyndigelse til at forhøje lånegrænsen i det omfang, den resterende finansiering sammen med lån fra landsbyggefonden ikke kunne dækkes ved et indskud på 6 pct., og lovforslaget giver ministeren en tilsvarende bemyndigelse, så at indskuddet i alle tilfælde kan holdes nede på 3 pct.

Indenrigsminister Egon Jensen fremsætter forslag om ændring af lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde. Forslaget skaber hjemmel for at udfærdige bestemmelser der sætter længden af den civile værnepligtstjeneste, som træder i stedet for genindkaldelser til forsvaret, i forhold til længden af den pågældende tjeneste ved forsvaret. Ministeren oplyser, at det er tanken at nedsætte varigheden af det civile arbejde, som træder i stedet for genindkaldelser, fra 3 måneder til 6 uger.

Kulturminister Niels Matthiasen fremsætter forslag om ændring af lov om naturfredning (Naturfredningsrådet, fredningsplaner, anlæg i det åbne land, byggelinier) og siger, at lovforslaget må ses som et supplement til planlægningslovgivningen på en række områder.

9. – Minister for forureningsbekæmpelse Jens Kampmann fremsætter forslag til lov om forbud mod civil overlydsflyvning samt forslag til lov om foranstaltninger mod forurening af havet med andet end olie og forslag om ændring af lov om foranstaltninger mod forurening af havet med olie og andre materialer. Forslagene om bekæmpelse af forurening af havet tager sigte på at skabe forudsætninger for at ratificere Oslokonventionen til forhindring af havforurening ved dumpning fra skibe og luftfartøjer. Det centrale i lovforslaget er et globalt forbud mod dumpning af skadelige stoffer og materialer fra danske skibe og fly, dog med visse dispensationsmuligheder. Endvidere er dumpning i danske territorialfarvande forbudt også for udenlandske skibe og fly, og efter lovforslaget vil det også være forbudt her i riget uden tilladelse at overlade stoffer eller materialer til transport samt at transportere eller indlaste dem, hvis det sker med henblik på dumpning.

Økonomi- og budgetminister Per Hækkerup fremsætter forslag til møntlov, hvorefter 1- og 2-ørerne afskaffes, hvilket vil medføre en årlig besparelse på ca. 3 mill. kr. En formindskelse af 5-øren til den nuværende 1-øres størrelse vil betyde en årlig besparelse på ca. 700.000 kr., såfremt produktionen i møntbronze bibeholdes, medens der ved overgang til zink kan spares yderligere ca. 1 mill. kr. om året.

Handelsminister Erling Jensen fremsætter i forbindelse med økonomiministerens forslag, forslag om afrunding af visse ørebeløb, hvorefter der ved betaling afrundes til nærmeste med 5 delelige ørebeløb. Ørebeløb på 1 og 2 nedrundes altså til 0, ørebeløb på 3, 4, 6 og 7 afrundes til 5, og ørebeløb på 8 og 9 oprundes til 10.

Finansminister Grünbaum fremsætter forslag om ændring af selskabsskatteloven, hvorefter ministeren bemyndiges til at træf-

fe bestemmelse om den fremtidige opkrævning af selskabsskatterne, idet det findes uhensigtsmæsigt at lade den blive hos amtsstuerne og amtsinspektoraterne, efter at opkrævningen af ejendomsskatterne er overgået til kommunerne. Det er tanken at indføre central opkrævning med indbetaling gennem postgiro.

10. – Boligminister Helge Nielsen fremsætter forslag om ændring af lov om boligbyggeri. En bestemmelse i forslaget går ud på, at reglerne om byggegodtgørelse for boligbyggeri overføres fra merværdiafgiftsloven til lov om boligbyggeri, og i denne forbindelse fremsætter finansministeren samtidig forslag om ændring af merværdiafgiftsloven. Efter boligministerens forslag forhøjes fra 1/7 1972 momsrefusionen for boligbyggeri fra 150 til 165 kr. pr. m² etageareal, men samtidig begrænses godtgørelsen til kun at gælde for et bruttoetageareal på indtil 110 m² pr. bolig. Herved opnås en besparelse på 25–30 mill. kr., som foreslås anvendt til lån til personer med 3 eller flere børn ved køb af bolig eller som indskud i lejet lejlighed. For boliger over 100 m² kan der ydes lån på 5000 kr. og for større boliger lån på 10.000 kr. Lånet er rente- og afdragsfrit i 5 år og afdrages derefter over 10 år med en rente af 6½ pct. Det er en betingelse for at opnå et sådant lån, at husstandsindkomsten ikke overstiger 59.000 kr. (maksimumgrænsen ved boligsikring).

Boligministeren fremsætter endvidere forslag om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene. Lovforslaget indeholder en række ny bestemmelser vedrørende moderniseringer af udlejningsejendomme. Medfører en modernisering en lejeforhøjelse på 100 pct. eller derover, skal lejeren have tilbudt en mindst lige så god og billig erstatningslejlighed. Hvis et flertal af beboerne i en ejendom, som skifter ejer, modsætter sig det, skal modernisering af ejendommen udskydes i indtil 5 år efter køberens overtagelse af ejendommen. »Fuldmoderniseringsreglerne« hvorefter en udlejer, som foretager gennemgribende forbedringer af sin ejendom, kan fastsætte lejen uden hensyn til hidtidig leje og udgiften ved forbedringen, bortfalder, og i stedet gives der adgang til lejeforhøjelser på 6.5 pct. af de rimelige udgifter ved istandsættelsen af en ejendom, som i øvrigt er af tilfredsstillende kvalitet. Der åbnes adgang til lån til 6½ pct. rente i Grundejernes Investeringsfond.

Justitsminister K. Axel Nielsen fremsætter forslag om ændring af færdselsloven og forslag om ændring af retsplejeloven. Efter det første forslag overlades det til politimesteren at rejse tiltale for underretten også i sager om frakendelse af kørekort, men i alle andre henseender (anvendelse af domsmænd m. v.) skal sagerne fortsat behandles som statsadvokatsager. Ændringen i retsplejeloven går ud på, at en række mindre alvorlige straffelovsovertrædelser, bl. a. berigelsesforbrydelser af ringe strafværdighed, der efter de gældende regler påtales af statsadvokaten, ligeledes undergives politisagsbehandling.

Justitsministeren fremsætter endvidere forlag om ændring af lov om udlændinges adgang til landet m. v. Det drejer sig om ændringer med henblik på Danmarks tilslutning til EF, og ministeren bemærker, at flere af ændringerne svarer til forslag fremsat af den nordiske udlændingekomité. Dette gælder bl. a. forslaget om ophævelse af den såkaldte »generalklausul«, hvorefter en udlænding kan afvises og udvises, »når hans forhold i øvrigt måtte give anledning dertil«. Fællesskabsreglerne forudsætter, at der skal være klageadgang, og at klage inden for en vis frist skal have opsættende virkning, således at udlændingen har ret til at blive i det pågældende land, indtil der er taget stilling til hans klage, og en af bestemmelserne i lovforslaget tager hensyn hertil.

Undervisningsminister Knud Heinesen fremsætter forslag til lov om uddannelse af husholdningslærere. Efter forslaget skærpes optagelsesbetingelserne med hensyn til teoretiske forkundskaber og lempes med hensyn til forudgående praktisk virksomhed. Et hovedsigte med lovforslaget er, at

uddannelsen skal kvalificere såvel til undervisningsvirksomhed i forskellige skoleformer for unge og voksne som til en række funktioner på forbrugeroplysnings- og vejledningsområder.

Socialistisk folkeparti fremsætter ved Ømann forslag om ændring af ligningsloven og ved Lütken forslag om ændring af lov om skattemæssige afskrivninger m. v. og af lov om skattemæssig opgørelse af varelagre m. v. Det drejer sig om afskaffelse af afskrivninger på varer købt på bindende kontrakt, halvering af afskrivning på bygninger, ophævelse af fradrag for gaver til velgørende institutioner og foreninger og for private forsørgelseskontrakter samt afskaffelse af fradrag for ejendomsskatter. 1. behandling af forslagene 21/4.

Folketinget færdigbehandler forslag om ændring af lov om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcel- og rækkehuse (se 24/11 1971), der vedtages enstemmigt, samt forslag om ændring af lov om ejerlejligheder og forslag om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene (se 3/11 1971), der vedtages henholdsvis med 88 stemmer (s., s. f. og grønlænderen Moses Olsen) mod 80 (k. f., v. og r. v.) – 11 medlemmer er fraværende – og med 90 stemmer (s., s. f., Moses Olsen og de radikale Skovmand og Overgaard Nielsen) mod 82 (k. f., v. og r. v.). Ved 2. behandling 1/3 er et af s. f. stillet ændringsforslag, hvorefter også genudlejningsforhøjelser, som allerede er sket, skal bortfalde ved ny udlejning, blevet forkastet med 68 stemmer (s.) mod 17, medens de tre oppositionspartier undlader at stemme. De radikales ordfører Lauge Dahlgaard fremhæver, at de radikale villle have kunnet stemme for lovforslaget om ejerlejligheder, såfremt boligministeren og de partier, der støtter ham, ville have undladt at indføre ejerlejlighedsrestriktioner i den del af landet, hvor boligmarkedet i dag er frit.

Direktør Ib Kruse, A. P. Møller, oplyser, at DUC's olieproduktion i Nordsøen efter den foreløbige plan starter i sidste halvdel af maj, og at de første 30.000 tons vil blive indbragt til Gulf Oil raffinaderiet på Stigsnæs i juni. Derefter vil produktionen sandsynligvis blive fordelt mellem Gulf Oil og Shell-raffinaderiet i Fredericia (se 17/2).

14. – Indenrigsminister Egon Jensen fremsætter forslag til lov om svangerskabshygiejne og fødselshjælp og om ændring af lov om udøvelse af jordemodergerning og socialminister Eva Gredal forslag om ændring af lov om offentlig sygesikring (Fødselshjælp m. m.). Ved denne lovgivning tilstræbes det efterhånden at give alle svangre kvinder mulighed for at føde på hospital eller klinik. Hertil kræves 350 nye hospitalspladser à 350.000 kr. Der skal oprettes centre med 6 – 7 jordemødre, som også skal forestå de konsultationer, der gratis tilbydes gravide kvinder, Der regnes med offentlig ansættelse af 420 centerjordemødre og amtsjordemødre.

Undervisningsminister Knud Heinesen fremsætter forslag til lov om uddannelse af maskinister og maskinmestre og forslag til lov om erhvervsfaglige forsøgsuddannelser, d.v.s. forsøg på at uddanne lærlinge uden mesterlære på lærlingeskoler og praktiksteder. Eleverne i forsøgsundervisningen skal have løn og befordringstilskud ligesom i dag ved oplæring i mesterlære. Uddannelsen skal vare i alt 4 år, og der skal inden 1979 investeres 700 mill. kr. i nye skolebygninger, hvortil kommer udstyr, driftsomkostninger og lærlingeløn.

15. – Markedsminister Ivar Nørgaard fremsætter forslag til lov om Danmarks tiltrædelse af De europæiske Fællesskaber, hvis § 1 bestemmer, at traktat af 22/1 1972 om Danmarks, Irlands, Norges og Storbritanniens tiltrædelse af Det europæiske Fællesskab og af Det europæiske Atomenergifællesskab kan ratificeres. I § 2 hedder det, at beføjelser, som efter grundloven tilkommer rigets myndigheder, kan, i det omfang det er fastsat i de pågældende traktater m. v., udøves af EF's institutioner, og i § 3, at bestemmelser i de nævnte traktater m. v. sættes i kraft i Danmark i det omfang, de efter fælles-

skabsretten er umiddelbart anvendelige i Danmark; det samme gælder de retsakter, der er vedtaget af Fællesskabernes institutioner inden Danmarks tiltrædelse af Fællesskaberne og offentliggjort i De europæiske Fællesskabers Tidende.

Indenrigsminister Egon Jensen fremsætter forslag til lov om folkeafstemning vedrørende forslag til lov om Danmarks tiltrædelse af De europæiske Fællesskaber. Efter aftale med Færøernes landsstyre foreslås, at folkeafstemningen ikke skal afholdes på Færøerne, men træffer Færøernes hjemmestyre til sin tid beslutning om medlemskab, skal der i overensstemmelse med hjemmestyrets beslutning afholdes folkeafstemning på Færøerne.

Socialminister Eva Gredal fremsætter forslag til lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. Med vedtagelsen af dette lovforslag vil sidste del af socialreformkommissionens 1. betænkning være gennemført. Lovforslaget går ud fra de hovedprincipper, der lå til grund for den forrige regerings lovforslag (se 19/5 1971), men går på adskillige punkter videre. Socialministeren henviser i denne forbindelse til det lovforslag, hun fremsatte 16/2, og som med virkning fra 1/4 1972 forhøjer maksimumssatserne for sygedagpenge og dækningsgraden, og nævner, at det foreliggende lovforslag afskaffer såvel ventetiden (karensdagene) som varighedsbegrænsningen for ydelsen af dagpenge. Nyt i lovforslaget er også, at tjenestemænd og funktionærer, der i forvejen er sikret under sygdom, inddrages under dagpengeordningen, således at arbejdsgiveren får de udbetalte dagpenge refunderet. Hvad lønmodtagerne i øvrigt angår, skal de have dagpengene for de første 5 ugers sygdom udbetalt af arbejdsgiveren. Kommissionen foreslog arbejdsgivernes andel i ordningens finansiering dækket dels gennem en vis procentdel af den udbetalte løn, dels ved, at det blev pålagt arbejdsgiveren at udbetale dagpenge i den første del af hver sygdomsperiode, og KVR-regeringen fulgte dette forslag og fastsatte »arbejdsgiverperioden« til 2 uger. Med forlængelsen af arbejdsgiverperioden til 5 uger bortfalder bidraget i forhold til den udbetalte løn. Ordningen skal i øvrigt finansieres ved personlige bidrag på 1 pct. af skalaindkomsten. Merudgiften for arbejdsgiverne er opgjort til 100 mill. kr., og for det offentlige vil udgifterne stige med ca. 200 mill. kr. ÷ besparelser på 50–60 mill. kr. på udgifter efter forsorgsloven.

Som følge af at reglerne om sygedagpenge samles i én lov, fremsættes samtidig lovforslag gående ud på at ophæve bestemmelserne om dagpenge i en række andre love.

Bertel Pedersen (s.) fremsætter med tilslutning fra samtlige folketingsgrupper forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et folketingsudvalg for folketingsåret 1971–72 til at drøfte problemer og modtage information vedrørende fremmedarbejderpolitikken.

Poul Schlütter (k. f.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et planlægningsråd m. v. samt om kommunal og amtskommunal udligning i hovedstadsområdet. Han udtaler, at k. f. mener, at en løsning af hovedstadsområdets fællesproblemer bør ske ved, at man opretter de fællesorganer, som er absolut nødvendige, og tildeler dem de beføjelser, som opgavernes løsning kræver, og går imod såvel storamtet som et hovedstadsråd med direkte beskatning. – 1. behandling 5/4 sammen med regeringsforslagene om samme emne (se 3/3).

Guldberg (v.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om en huslejeregulering uden en generel huslejeforhøjelse. 1. behandling 21/4.

K. Helveg Petersen (r. v.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et fond til finansiering af særlige sikkerhedspolitiske initiativer. Forslaget går ud på, at der årligt stilles et beløb svarende til 1 pct. af forsvarsudgifterne til rådighed for et særligt fond, hvis midler skal anvendes til etablering og drift af et internationalt råd for forskning af og information om konflikter og til særlige danske initiativer med tilknytning til sikker-

hedspolitiske opgaver. 1. behandling 4/5.

Poul Dam (s. f.) fremsætter forslag til lov om offentlig styring af kapitalmarkedet og forslag til lov om statsrepræsentation i pengeinstitutternes ledende organer. Det foreslås, at der oprettes en kapitalmarkedsstyrelse på 3 medlemmer, som efter økonomi- og budgetministerens direktiver og under hans ansvar i samarbejde med kapitalmarkedsrådet (se 21/1) fører styrende tilsyn med pengevæsen, kreditgivning og kapitalforsyning og udpeger den mindre halvdel af medlemmerne i bestyrelserne i bankerne og kreditinstitutterne og i tilsynsrådene i sparekasserne.

Gert Petersen (s. f.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om skridt til normalisering af forholdet til DDR. Forslaget drejer sig om oprettelse af statslige handelsmissioner, normalisering af pasforhold og ændring af Danmarks holdning til DDR's medlemskab i Verdenssundhedsorganisationen (WHO). 1. behandling 20/4.

Maigaard (s. f.) fremsætter forslag om ændring af lov om byplaner. Ændringen, der er identisk med et forslag fremsat af s. og s. f. i 1969, går ud på, at kommunalbestyrelserne får ret til at ekspropriere ejendomme med dertil hørende arealer, når det er af væsentlig betydning at råde over dem for at gennemføre en byplan, også når det drejer sig om boligbebyggelse. 1. behandling 25/4.

16. – Statsminister J. O. Krag besvarer en forespørgsel af Kofoed (v.) om baggrunden for og forløbet af forhandlingerne, som har ført til aftalen med USA om laksefiskeriet ved Grønland (se 23/2). Debatten, hvorunder foruden statsministeren også fiskeriminister Chr. Thomsen og de tidligere fiskeriministre J. Risgaard Knudsen (s.) og A. C. Normann (r. v.) har ordet, slutter med, at folketinget enstemmigt vedtager at nedsætte et 17 mands udvalg, som skal modtage orientering om problemerne vedrørende laksefiskeriet i Nordatlanten. Statsministeren og fiskeriministeren udtaler, at der i loven om international regulering af fiskeriet og i de internationale overenskomster er hjemmel for et totalt forbud mod laksefiskeri, medens oppositionen og Risgaard Knudsen ikke mener, der er lovhjemmel for aftalen.

Handelsminister Erling Jensen fremsætter forslag til lov om naturgasforsyning med det formål at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag for en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af en eventuel kommende forsyning af Danmark med naturgas (se 17/2 og 27/3).

Finansminister Grünbaum fremsætter forslag om ændring af lov om indkomst- og formueskat for personer (Kildeskat). Af ændringerne kan nævnes en bemyndigelse for ministeren til at fastsætte en generel procentforhøjelse af det 2 år gamle indkomstgrundlag ved udskrivningen af den foreløbige skat med det formål at undgå alt for store restskatter. Andre ændringer angår udbytteskatten, der ligesom A- og B-skatten er en foreløbig skat, der opkræves med 30 pct., hvilket i de fleste tilfælde giver en væsentlig lavere skat end den, der ved den endelige opgørelse falder på aktieudbyttet. Det foreslås, at der skal kunne tages hensyn hertil ved fastsættelsen af grundlaget for den øvrige foreløbige skat, som aktieejeren skal udrede. Efter lovforslaget skal den særskilte hustrubeskatning også omfatte en række ydelser efter loven om revalidering og visse enkepensioner. Ministeren bebuder, at socialministerens forslag om deling af folke- og invalidepensionen mellem ægtefæller (se 21/3) vil blive fulgt op af forslag om særskilt beskatning af hustruens andel, og der overvejes ændrede regler om restskattens opkrævning.

Kulturminister Niels Matthiasen fremsætter forslag om ændring af lov om folkebiblioteker m. v., hvorefter de besparelser, som KVR-regeringen gennemførte i 1971 ved nedsættelse af statens tilskud, ophæves. I øvrigt foreslås revisionen af biblioteksloven udskudt et år, dog fastslås det allerede nu, at centralbiblioteker kun skal findes i Helsingør, Roskilde, Slagelse, Nykøbing F., Rønne, Odense, Åbenrå, Esbjerg, Vejle, Herning, Århus, Vi-

borg, Ålborg (et centralbibliotek i hver af de nye amtskommuner).

Nationalbanken fremhæver i sin årsberetning, at det vil være lettere at rette betalingsbalancen op, hvis Danmark kommer i EF. I øvrigt fastslår banken, at stigningen i omkostningsniveauet stadig er for stærk og underskuddet på betalingsbalancen uholdbart stort.

17. – Den portugisiske regering hjemkalder sin ambassadør i København til konsultationer. Årsagen er, at udenrigsminister K. B. Andersen under en rejse i Østafrika har lovet statsstøtte til oprørsbevægelserne i de portugisiske kolonier. Udenrigsministeriets direktør Torben Rønne udtaler, at der ikke er tale om, at pengene bliver brugt f. eks. til våbenkøb, men udelukkende om en humanitær og undervisningsmæssig hjælp.

Der er i spareudvalget (se 10/2) enighed mellem repræsentanter for alle partier i folketinget om besparelser, som medfører nedskæringer på statsbudgetterne med i 1972–73 180 mill. kr., i 1973–74 350 mill. kr. i 1974–75 1100 mill. kr. og i 1975–76 1360 mill. kr.

Undervisningsminister Knud Heinesen fremsætter forslag om ændring af lov om fritidsundervisning. Lovforslaget går ud på, at den i 1971 indførte deltagerbetaling i aftenskolen, aftenhøjskolen, studiekredse og interessegrupper for voksne nedsættes fra 1/3 til 1/6 af udgifterne til honorar og timebetaling, således at statens og kommunens tilskud til virksomheden forøges tilsvarende.

Handelsminister Erling Jensen fremsætter forslag om ændring af lov om en kartoffelmelsordning, forslag om ændring af lov om en sukkerordning og forslag om ændring af lov om spiritus og gær. Det drejer sig for alle tre lovforslag om ændringer med henblik på Danmarks tilslutning til EF. I loven om en kartoffelmelsordning ophæves adgangen til at bestemme priserne for kartoffelmel og stivelse samt for de kartofler, der anvendes i kartoffelmelsproduktionen, endvidere ophæves adgangen til at regulere ind- og udførslen af kartoffelmel og andre slags stivelse. Hvad sukkerordningen angår, gør EF-bestemmelserne det nødvendigt at ophæve handelsministerens bemyndigelse til at fastsætte størrelsen af sukkerroearealerne og priserne på sukkerroer og sukker samt til at regulere ind- og udførslen af sukker og sirup. Regulering af produktionen og af ind- og udførsel vil i fællesmarkedet komme til at ske inden for EF's markedsordninger og landbrugsministeren vil fremsætte et lovforslag om de fornødne bemyndigelser for handelsministeren og landbrugsministeren til at sikre overgangen til EF's markedsordninger og deres administration.

I loven om spiritus og gær ophæves kravet om, at der skal foreligge tilladelse fra ministeren til ind- og udklarering af gær og spiritus, og kravet om dansk indfødsret som betingelse for at sidde i ledelsen af et selskab, der opnår produktionstilladelse efter loven. Endelig ophæves bestemmelsen om, at der i størst mulig udstrækning skal anvendes danske materialer. Indførselsrestriktioner i henhold til valutaloven berøres ikke, disse restriktioner kan opretholdes ikke alene i forhold til ikke-medlemsstater, men også over for medlemsstater, så længe der ikke er gennemført en markedsordning for alkohol fremstillet af landbrugsråstoffer.

20. – SF tager på et gruppemøde afstand fra spareudvalgets forslag om at undlade pensionsforhøjelserne pr. 1/10 1972 (se 29/2) og hæve pensionsalderen fra 67 til 68 år. Morten Lange (s. f.), medlem af »kulegraverbanden«, har før mødet meddelt statsminister J. O. Krag, at SF næppe vil godtage disse forslag. Næsten samtidig med mødet i SF holder regeringens økonomiudvalg møde, og fra dette møde udsendes en udtalelse, hvori det hedder, at der er enighed om, at der ikke må ske sociale forringelser i forbindelse med de foreslåede besparelser. Forslaget om forhøjelse af pensionerne vil derfor blive opretholdt, idet de foreslåede reguleringer må betrag-

tes som efterslæb, og pensionsalderen vil blive overvejet på ny bl. a. med henblik på nye regler for førtidspensionering.

21. – Socialminister Eva Gredal fremsætter forslag om ændring af folke-, invalide- og enkepensionslovene. Da kravet om dansk indfødsret som betingelse for ret til pension ikke vil kunne gøres gældende over for statsborgere fra andre EF-lande, der har eller har haft beskæftigelse i Danmark, foreslås det, at retten til fuld dansk pension skal være betinget af bopæl i Danmark i 40 år mellem det 15. og det 67. år, således at der ved kortere tids bopæl her i landet ydes en forholdsmæssig delpension. For så vidt angår folkepension, gives der dog også ret til fuld pension, såfremt den pågældende har haft bopæl i Danmark i 10 år efter det fyldte 15. år, heraf mindst 5 år umiddelbart forud for det fyldte 67. år. For invalide-, enke- og førtidig folkepension giver en særlig beregningsregel personer i så ung en alder, at de ikke har haft mulighed for at opfylde bopælsbetingelsen, mulighed for at blive tilkendt fuld pension. Endvidere foreslås det, at ægtefællepensioner udbetales med halvdelen til hver ægtefælle og beskattes hos hver ægtefælle for sig. De ændrede regler for beregning af pension til ægtepar anslås at ville medføre en merudgift på omkring 200 mill. kr. årligt på grund af, at kun pensionistens egen indtægt og ikke som i dag tillige ægtefællens skal lægges til grund for pensionsberegningen.

22. – Kurt Brauer (s. f.) fremsætter forslag om ændring af borgerlig straffelov, hvorefter bestemmelserne om prostitution ophæves bortset fra straffen for alfonseri. 1. behandling 25/4.

23. – Folketinget vedtager enstemmigt forslag til finanslov for finansåret 1972–73, der balancerer med 46,3 mia. kr. og viser et kasseoverskud på 2,3 mia. kr. Forinden er en række ændringsforslag stillet af s. f. om besparelser på næsten 3 mia. kr. på forsvarsbudgettet m. v. blev forkastet, idet de kun får forslagsstillernes stemmer. De tre oppositionspartier har stillet forslag om, at der til ny lovgivning og nye bevillinger afsættes en reserve på 325 mill. kr. i stedet for som af regeringen foreslået 900 mill. kr., men forslaget forkastes med 85 stemmer mod 84. Et forslag fra k. f. og v. om, at beløbet til de afrikanske frihedsbevægelser nedsættes fra 6,5 til 1,5 mill. kr., og at kontoen skal hedde: Danmarks bidrag til ofrene for undertrykkelsen af den afrikanske befolkning i den sydlige del af Afrika, forkastes med 108 stemmer mod 59. Desuden færdigbehandles forslag til lov om statens overtagelse af musikkonservatorierne i Esbjerg, Odense og Ålborg (se 23/11 1971), forslag om ændring af lov om Danmarks erhvervsfond (se 8/12 1971) og forslag om ændring af jagtlov (se 11/12 1971), der alle vedtages enstemmigt; ved afstemningen om sidstnævnte undlader dog 16 (s. f.) at stemme. Forslag til lov om udmøntning af en skillemønt i anledning af kongens 25 års regeringsjubilæum (se 3/11 1971), der ved 2. behandling 21/3 er ændret til forslag om udmøntning af en skillemønt i anledning af tronskiftet 14/1 1972, vedtages med 125 stemmer mod 15 (s. f.), medens 1 medlem undlader at stemme.

Kurt Brauer (s. f.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om gennemførelse af ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring. Herefter skal de arbejdssøgende have indflydelse på valget af personale i arbejdsformidlingen, og arbejdsgiveren skal betale bøde, hvis han ikke ansætter korrekt indstillet arbejdskraft.

24. – Folketinget færdigbehandler endnu en række lovforslag inden påskeferien. Regeringsforslaget om beskyttelse af privatlivets fred m. v. (se 17/11 1971) vedtages enstemmigt, det samme er tilfældet med lovforslagene om forhøjet afgift for ekspedition af udstykningssager (se 17/3), om luftfart (se 10/12 1971), om strengere straf for kapring af luftfartøjer (se 26/11 1971), hvor maksimumsstraffen ved 2. behandling fastsættes til 12 års fængsel, samt

om vissse hovedlandevejsstrækninger (se 14/12 1971). Ved 2. behandling af sidstnævnte lovforslag 21/3 stiller v. og s. f. ændringsforslag om en vestligere linieføring for den nord-sydgående motorvej ved Århus, men forslaget forkastes med 123 stemmer mod 45.

Boligministerens forslag om ændring af lov om boligbyggeri og om midlertidig støtte til almennyttigt boligbyggeri (se 3/11 1971) vedtages med 86 stemmer mod 83 (de tre oppositionspartier) – Skovmand (r. v.) undlader at stemme – medens forslag om ændring af lov om boligsikring (se 10/12 1971) vedtages med 86 stemmer mod 0, idet k. f., v. og r. v. undlader at stemme. Ved 2. behandling er der gennemført en del ændringer i lovforslagene, som de var fremsat. Bl. a. er bestemmelsen om en basissats på 5 ½ pct. ved beregningen af rentesikringen ændret til 5 ½ pct. for byggeri opført april 1968 – juli 1971 og 6 pct. for byggeri herefter, belåningsgrænsen for det almennyttige byggeri er forhøjet, endvidere nedsættes kommunernes andel af boligsikringen fra 50 til 40 pct.

Forslaget om ændring af lov om arbejdsløshedsformidling og arbejdsløshedsforsikring (se 10/2) vedtages ligeledes mod oppositionens stemmer. Ved 2. behandling er et ændringsforslag fra s. f., hvorefter bestemmelsen om, at dagpengene maksimalt kan udgøre 90 pct. af indtægten, skulle udgå, blevet forkastet med 122 stemmer mod 16.

Endelig gennemføres socialministerens forslag om ændring af loven om børne- og ungdomsinstitutioner. Uanset at bestemmelsen i det oprindelige lovforslag om forhøjelse af procentsatsen for statens tilskud til visse driftsudgifter på daginstitutionerne (se 24/11 1971) er udgået ved 2. behandling, går oppositionen også imod dette lovforslag, fordi regeringen har opretholdt bestemmelsen om 100 pct. statstilskud til lægetilsyn og tandpleje. Det sparede beløb skal anvendes til forøget støtte til åndssvage, især åndssvage børn.

27. – På A/S Dansk Naturgas' stiftende generalforsamling vælges direktør, cand. jur. Palle Madsen, Danfos, til formand for bestyrelsen, der i øvrigt består af ministerielle embedsmænd og kammeradvokaten. Aktiekapitalen, 3 mill. kr., indbetales af staten, og selskabets formål er at fremskaffe, transportere, opbevare og videresælge naturgas fra gasforekomsterne i Nordsøen.

28. – Undervisningsminister Knud Heinesen vil udsende et nyt cirkulære om seksualundervisning i skolen. Herefter får forældrene større indflydelse på, hvad der skal undervises i og hvordan.

30. – I en rapport til regeringen fra Det økonomiske Råd hedder det, at der i rådet er enighed om, at hovedårsagen til den manglende balance i økonomien er svigtende styring af den indenlandske efterspørgsel samt omkostningsudviklingen. Formandskabet mener, at begrænsningen må hvile med betydelig vægt på den offentlige sektor, boligbyggeriet og det private forbrug, hvilket på længere sigt uundgåeligt vil skabe beskæftigelsesproblemer og kræve indsats for faglig og geografisk bevægelighed, ligesom andre markedspolitiske initiativer kan blive påkrævede.